

Előfizetési díj:
 Egész évre . . . 10 K — f.
 Fél évre . . . 5 K — f.
 Negyed évre . . . 2 K 50 f.
 Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:
 3 hasábos petítor egyszer
 18 fillér, többszöri hirdetésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

A lap
 szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (Wlassics-utca 25. sz.) az anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhivatalhoz (Ujváros-utca 25. sz.) küldendők.

Kéziratokat
 nem küldünk vissza.

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

A muraközi kérdés.

Régi sérelem az, hogy Muraköz egyháziilag Zágrábhhoz tartozik; Zágrábban nevelkedett horvát papok vezeték Muraköznek a magyarsághoz ragaszkodó népét s nem egyszer dobott már üszköt a békeszerető nép közé egyik-másik káplán ur, aki abban a tévhitben élt, hogy a zágrábi érsek nem csak az Isten igéinek hirdetésére, hanem horvát propaganda mellett való izgatásra is adott neki megbízást.

Nem szeretnők, ha félreértenének bennünket; azért előre bocsátjuk, hogy azok előtt a muraközi papok előtt, akik magas szentes hivatásuknak élnek s hazafiságukhoz szó sem fér, őszinte tisztelettel emelünk kalapot. De elvégre a tényeket elvitatni nem lehet s többszörösen bebizonyított tény, hogy a horvát érzelmeiktől áthatott, horvát ideálokért hevülő főújszitelendő urak nem csak nem vitték előre a magyarság ügyét a Muraközben, hanem sokszor megghiusították már a magyarosításra irányuló törekvést. Nem egyszer hallottuk már a gyűlölet fanatikus hangjait, amelyeknek hatását a közigazgatás s az állami iskolák alig tudják ellensúlyozni.

Muraköz egyházi visszacsatolását tehát szorgalmazni kell s mindaddig, amíg illetékes helyen nem orvosolják a régi sérelmet, állandóan napirenden kell tartani a kérdést.

Félszeg helyzet az, hogy amíg a Muraköz testileg Magyarország teste, lelkileg Horvátországhoz van kapcsolva.

Hiába való dolog addig minden magyarosítási törekvés a Muraközben, hiába való néhány iskolának az államosítása, amíg minden tekintetben, érzésben, nyelvben, gondolkodásban magyar értelmiség nem vezeti a népet. Ma az értelmiségnek legfontosabb eleme, a nép lelki vezetői, akiknek legnagyobb a befolyásuk, nem áll teljesen magyarokból. Elvértve van egykét magyar származású s a többség nem érti nemzeti ideáljainkat s még a békeségre hajlókól sem várhatjuk azt a munkát, amelyet magyar papok végezhetnének.

Ne szépítsük a dolgot, ne tagadjuk el a tényeket. Muraközben a magyarosítás csak fikció, amely az állami iskolák kapujánál véget ér. Az iskolás gyerekek megtanulnak egy kicsit magyarul, a Hymnuszt

szépen eléneklik a záróünnepélyeken, amint azonban kikerült az iskolából, elfelejtnek mindent egyszerre, mert — nem mernek magyarul beszélni. Hogy kitől félnek? Azoktól, akik izgatják, fenyegetik s a magyarságban ellenséget keresnek. Nem mondjuk, hogy ezek között ebben a pillanatban a papok is ott vannak; de voltak idők, amikor köztük állottak s mind addig, amíg Zágrábban nevelik őket, soha sincs kizárva, hogy az izgatók mellé állnak azok, akik a gyűlöletnek azt a szellemét szívják magukba, amellyel ma Horvátországban a levegő is telítve van.

A muraközi kérdés történetét Zalavármegyében jól ismerik. Hiába állítják oda át, hogy az egyházi visszacsatolás kérdése csak a hazafias felbuzdulás vesszőparipája, képzelt sérelem, amelyet időről-időre felkap a sajtó s amelyről Zalavármegye közgyűlésein hangzatos beszédek lehet mondani.

Nem új keletű ez a mozgolódás. Régen érezték, hogy tarthatatlan a helyzet, amely annak a túrésére kényszeríti az országot, hogy egy nagy vidék népét olyan lelkipásztorok befolyásának szolgáltatassa ki, akik befolyásukat nem mindenkor a magyarság érdekében használták fel. Már 1848-ban az országgyűlésen sürgették a visszacsatolást, mert a zágrábi püspök magatartását hazafiatlannak tartották.

Eötvös József kultuszminiszter maga is belátta, hogy a Muraköznek horvát befolyás alól való elvonása nemzeti érdek s folyamatba is tette az elcsatolás ügyét, amelyet a szabadságharc 1867-ig eltemetett.

Az alkotmányosság visszaállítása után Zalavármegye azonnal megindította a mozgalmat, hogy Muraköz egyháziilag is Magyarországhoz kapcsolassék. Barcza Sándor első alispán indítványára a közgyűlés kimondta, hogy az eddigi állapotot sérelemnek tartja, az országgyűléshez ennek megszüntetése céljából felír.

A közgyűlés már 1867-ben hangsúlyozta, hogy a zágrábi érsek kötelezve volt a muraközi járás számára a papneveldebe magyar ifjakat is felvenni, amely kötelezettségének az érsek 1848 után nem felelt meg s nagyon ritka eset volt, hogy a zágrábi papneveldeben magyar ifjak is képeztettek volna ki.

Tény az, hogy a zágrábi szeminárium-

ban ma is nagyon kevés a magyar ifju s ha akad is néhány, semmi esetre sem annyi, hogy a Muraköz magyar papokkal volna ellátható. Meglehet, hogy nem akad elég jelentkező, ami újra csak amellet szól, hogy olyan püspökséghez kell csatolni a Muraközt, amely elég magyar papot tud nevelni.

1867 óta többször tett már a vármegye lépéseket, hogy régi óhaját megvalósíthassa, de mindig eredménytelenül. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter szintén foglalkozott a kérdéssel, de nem oldhatta azt meg.

Most újra felvette a vármegye az ügyet. Alispánunk az állandó választmány elé memorandumot terjesztett, amely a május 9-ikén tartandó közgyűlésen kerül tárgyalás alá.

Reméljük, hogy ezuttal sikere lesz a feliratnak s a törvényhatósági bizottság olyan erélyesen fogja szorgalmazni az ügyet, hogy az elől illetékes helyen nem térhetnek ki.

Zalavármegyének kötelessége a Muraköz népe felett örökös gondot vigyázni arra, hogy olyan apostolok kerüljenek oda, akik az Isten örök igéi mellett a hazafiság és magyarság eszményeit hirdetik.

Az alispán által a közgyűlés elé terjesztett memorandumból közöljük az alábbiakat.

Zalavármegyének a Mura és Dráva folyók közt fekvő termékeny félszigete, az u. n. „Muraköz“ már régebben a Szent László királyunk alapította a zágrábi püspöki megyébe kebleztetett be. Az az ür, amely ennek következtében Muraköz és az anyaország, illetőleg Zalamegye közt létesült, még tátongóbbá és viszont az a káposcs, amely Muraközt Horvátországhoz fűzte, még szorosabbá lón először akkor, amidőn Muraköz az 1848/49-iki évi események után Zalavármegye területéből s ezzel az ország területéből is teljesen kiszakított, amennyiben politikailag is Horvátországhoz csatoltatott; majd pedig az 1852. évben, midőn a zágrábi püspökség érsekséggé alakítottatott át, mert ennek folyamánként a zágrábi püspök, illetőleg érsek megszűnt Magyarország Hercegprímásának suffraganeusa lenni.

Alkotmányunk helyreállításakor vármegyénk említett kies vidéke területileg és politikailag visszacsatoltatott ugyan Zalavármegyéhez és ezzel az anyaországhoz is, de egyháziilag a zágrábi egyházi főhatóság alatt hagyatott meg.

Ez a tényleges állapot élesen összeütközik nem csak ősi hagyományainkkal, hanem országos alaptörvényeinkkel is, a melyek hazánk területének épségét, elidegeníthetlenségét, sértetlen fenntartását, teljes integritását biztosítják, mert ez az integritás nem csupán a területi, hanem a politikai épségből, integritásból is, ez pedig köz- és alkotmányjogi szoros értelemben véve nemcsak

abból áll, hogy a haza minden legkisebb területe is részt vehessen annak politikai működésében és az ország igazgatási szervezetéből kiszakítva ne legyen, ehhez képest pedig hazai hatóságok által és hazai törvények szerint kormányoztassék, hanem abból is, hogy egyáltalán vége semmi nemű tekintetből se álljon semmiféle idegen intézmény és hatóság alatt és ne is legyen semmiféle tekintetből sem bármely más országnak bármely intézményéhez vagy bármely más országban lévő bármely intézményhez is kötve, mert egyedül ez felel meg az államhatalom teljességének, a honpolgári állás, viszonyok és jogok egyenlőségének, az ország művelődési, biztonsági és nemzeti érdekeinek. De ezt kívánja ezeréves ősi alkotmányunk, országos önállóságunk és nemzeti függetlenségünk is.

De fölülte káros is a magyar nemzeti és művelődési szempontból az említett állapot, mert annak következtében Muraköznek kevés kivétellel római káth. vallású népe összes egyházi, és amennyiben felekezeti iskolákat tart fen, iskolai ügyei intézésében is, tehát a hitéletnek és a népnevelésnek azon a terén, amelyen nekünk, — sajátos nemzetiségi viszonyainknál fogva — nem csupán az általános vallásosságunk és műveltségünk, hanem a vallási és hazafiai erények együttes kultuszának és a magyar nemzeti irányú művelődésnek az alapját kell megvetnünk, az 1868. 30. törvényeikkben Horvát-, Szlavon- és Dalmátországi részére vallási, közoktatási és egyéb ügyekben biztosított önkormányzati jog alapján álló s ennél fogva kétségkívül horvát nemzeti irányú egyházi hatóság befolyása, vezetése és hatósága alá van rendelve, aminek a hatását egyáltalán nem ellensúlyozhatják népoktatásügyi törvényeinknek a felekezeti iskolákra vonatkozó és magyar nemzeti s állami szempontból túlnyúló bizonyult intézkedései.

És különösen veszedelmes ez az állapot éppen Muraközre nézve egyrészt azon nyelvrokonságnál fogva, melyben Horvátországgal áll, másrészt pedig azért is, mert jelentékeny befolyást gyakorol nem csupán az egyéni, illetőleg a hitéletre, hanem a társadalmi és községi életre is azon okból, hogy tán seholy más hitelfelekezeti ügyek intézése annyira összeforrván a községi ügyek vitelével, mint Muraközben, ahol a hitközségi és a politikai községi élet e részben ugyszólván egyet alkot.

Igaz, hogy nagyon szép és hasznos a teljes összhang a hivatás és a honpolgárok életében, vágyaiban és cselekvéseiben, de csakis ott, ahol ki van zárva az alkalma és lehetősége annak, hogy idegen oltáron is áldozzanak és mást is szolgáljanak, mint saját Istenüket és Hazájukat!

Az előadottaknál fogva ismételtelen felszólaltunk ezen megyei s egyuttal országos érdekű kérdésben, amelynek rendezése iránt már az 1848-iki országgyűlésen megnyilatkozott az or-

szágos közóhaj, és több ízben kérelmeztük az illetékes tényezőknél Muraköznek a szombat-helyi püspöki egyházmegyéhez leendő csatolását. S Ő Felsége, Császári és Apostoli Királyunk kegyesen meg is hallgatta kérésünket, amennyiben 1875. évi november hó 24-én kelt legfelsőbb elhatározásával Muraköznek a zágrábi érseki megyéből való kikebelezését és a szombat-helyi püspöki megyébe való bekebelezését, ennek egyházi canonicusát céljából pedig a tárgyalások megindítását legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott.

Uj remény töltötte el keblünket, midőn a legkegyelmesebb királyi leirat újból felállítá jogaink határkövét. Ismét fölkelni láttuk teljes fényében a napot — a tartós boru után. Azonban fájdalom: csakhamar ismét boru váltotta fel a rövid derüt és reményeink nem nyerhettek az ellenoldaltól gördített akadályok miatt valósulást. Ennél fogva azon alkalomból, hogy a zágrábi érseki szék megüresedett, 1891. évi március hó 16-án tartott rendkívüli közgyűlésünkben újlag feliratot intéztünk a Magas Kormányhoz az 1875. évben megindított tárgyalások folyamának felvétele, a muraközi egyházi kérdés megoldása iránt.

Ezen hazafias kötelességérzetből származott mozgalom nem csupán céljában, hanem eszközeiben is olyan jogosulatlan ellenmozgalmat támasztott az ellenoldalon, amely kétségbevonhatlan bizonyítékul szolgált arra nézve, hogy Muraköznek a zágrábi érseki megyétől való elválasztása semmi halasztást sem tűr többé.

Ennél fogva még ugyanazon évi május hó 4-én tartott rendes közgyűlésünkben siettünk jelentést tenni a Magas Kormányhoz az említett ellenmozgalmról és indokoltan kifejezésre juttatván ama meggyőződésünket, hogy Muraközben mindaddig, amíg az Ő Felsége által elrendelt elcsatolás végrehajtva nem lesz, az államnak főként a közoktatás és közigazgatás terén hozott áldozatai dacára sem lehet consolidált viszonyokat teremteni s a magyar nemzeti állameszme hívei csak új kísértéseknek és támadásoknak lesznek ott kitéve; amellet pedig attól lehet félni, hogy az ily eszközökkel vívott küzdelem a legveszélyesebb nemzetiségi izgatással járul: sürgős intézkedést kértünk.

E feliratok sem vezetvén a kívánt eredményre, 1901. évi december hó 9-én tartott közgyűlésünkben újból feliratot intéztünk a Magas Kormányhoz, valamint az országgyűlés képviselőházához is az iránt, hogy a viszácsatolás kérdése mielőbb rendezessék.

Sajnos, hazafias aggodalmaink szavai ekkor is a pusztában kiáltónak szavaiként hangzottak el és ma is ott állunk a legfőbb fejedelmi kijelentés dacára is, ahol az országos közóhaj legelső megnyilvánulásakor, tehát egy emberöltővel, a nemzetek életében is nagyon számottevő

olyan hosszú idővel ez előtt állottunk, amelyet — kihasználatlanul hagyván nemzeti jogaink visszaszerzésében — nagy Köleseynek szavai szerint nem adhat vissza semmi öröklét. Sőt, ha tekintetbe vesszük, hogy az a nemzetiségi eszme, irány és küzdelem, a melynek zajától viszhangzik egész Európa és a mely eszme a történelem örök tanúsága szerint államok bomlására vezethet s a Muraköznek horvát anyanyelvű népét Horvátországgal egyébként is természetesen összekötő nyelvrokonságban bő tápot nyer, folyton utat tör és tért hódít magának s ezen kívül újabb vallási érdekek is mindinkább bomlasztó ellentétbe kerülnek a nemzet és haza érdekeivel: kétségtelemnek kell tartanunk, hogy a mai állapot sohasem volt a magyar nemzeti állameszme és kulturára nézve károsabb, mint manapság, amidőn a tapasztalás keserűségei már eléggé megtaníthattak bennünket arra, hogy a magyar liberalizmus szülte az u. n. nemzetiségi egyenjogosság, Eötvös József következő szavai szerint „minden nemzeti törekvés alapja felsőbb-ségének érzete, a célja pedig uralkodás“ csupán arra való, hogy az egyedüli és kizárólagos jogosultsággal bíró magyar nemzeti törekvéseknek útját állja és midőn már nem lehetünk kétségben az iránt sem, hogy a magyar nemzet csak úgy állhat fenn, ha sikerül neki a magyar államot fentartani és viszont ez az állam csak úgy állhat fenn, ha magyar lesz!

Nem azért, hogy szavainkat erősítsük, mert hisz azok igazságát mindenkinél bensőleg át kell éreznie, hanem inkább azért, hogy megóvni segítsük a feledéstől, ide iktatjuk Grünwald Béla következő szavát: „Nem magunknak dolgozunk, hanem a jövő nemzedéknek, ez ismét a következőnek és így tovább, hogy éljen e nemzet, míg nemzetek élnek Európában. S a jövő nemzedék jobban fogja magasztalni politikai bölcsességünket, ha egy compact, erős magyar államot fog tőlünk örökölni néhány, nekünk szabad- elvűnek látszó intézmény nélkül, mintha szabad- elvűségünk hírét hagyjuk rá magyar állam nélkül.“

Legutolsó feliratunk óta még súlyosabbá, sőt válságossá lón a helyzet, mert a múlt évi horvátországi zavargások a nagyhorvátországi ábrándokkal és a jogosulatlan nemzetiségi aspirációkkal telt Pandora-szeleocét részben nálunk ürtették ki és lassan ölt méregként Muraköz horvátjainak népének hitébe és tudatába csöpögtetni igyekeztek, hogy már legközelebb Horvátországhoz fog csatolhatni; a horvátországi lapok egy része pedig most is a Horvátországhoz való tartozandóság jogát és vágyát kívánja éleszteni Muraköz lakosságában, mely titkon lesz elárasztva e lapokkal, ami ellen önként érthetőleg vajmi keveset használ az, hogy az illető közigazgatási hatóságok és kir. ügyészség a legéberebb gondosságot fejtik ki abban, hogy e lapok mételyző behatásának, azok törvényszerű elközbizásával eleje vétsék.

TÁRCA.

A virágénekekről.

Írta: Fülep Imre.

Az ember sohasem volt kibékülve avval a gondolattal, hogy a mi egyszer elmúlt, többé vissza nem jő. A mulandósággal való küzdelem olyan régi, mint maga az ember. Ósidőkben szájról-szájra szállt az ének, szárnyára emelve és éltetve holta után a kiválót, a nagyot és erőst. Később, midőn a szellem birodalmán megszóztak a Muzsák, Clio éretáblára véste a multat. De Clio istennő volt, magasan trónolt, csak királyokat és hősokeket méltatott vésőjére. Valóban, az őskorból többet mentett meg a költészet, mint a történelem. A felejtés tengerén az ének hatalma zöldelő szigeteket s rajtok életet és eleveniséget tartott fenn, visszavarázsolva egy egész elmúlt világot. Mig a történelem csak a paloták ormait s a fegyverek hegyét emelte ki a mélységből, a kunyhókat lakóikkal együtt engedte elsüllyedni a vizek mélyébe.

Később, mikor az istenek hatalma megdőlt s a mesék kora lejárt, Clio is leszállott magas trónusáról a földre s ezzel a történelem égi hivatásának magaslatára emelkedett: meglátja az embert nemesak a nagyokban, hanem a kicsinyekben is; meghajlik nemesak a koronás fő, hanem a verejtékes homlok előtt is; dicsőíti nemesak a fényes fegyvert, hanem a csorba kapát is; feljegyzí nemesak a lángész gondola-

it, hanem a pór szívének dobbanásait is. A modern történelem az embernek a legtanúságosabb tudománya, mert egész embert, egész életet fest; és az embernek a legszebb diadala a mulandóságon, mert valóban feltámasztja halottaiból a multat.

Nem is olyan nagy ideje, hogy felfedezték és értéke szerint megbecsülték azt a nagy kinoset, mely a nép költészetében rejlik. Csak az újabb demokratikus időkben jöttek rá az emberek, hogy a nép érzése a történelem quintessenciája s hogy a népek egy sóhaja, egy dala sokszor jobban jellemzi a kort, mint egy határ történelmi adat. Sajnos, hogy későn jöttek rá az emberek s hogy a mulandóság kiméletlenebbül bánt el a nép költészetével, mint a történelmi adatokkal. Őseink érzelemlágya ránk nézve örökre elveszett. Azoknak a virágénekeknek is, melyekről szólni szándékozom, csak a hite és a pusztá neve maradt fenn. Szerelmes énekek voltak, elhangzottak s elhordta őket a szél. Na meg segítettek a szélnek az emberek is, kik rideg puritanizmusból és tudákos lenézésből valóságos irtó haret folytattak ellenük. Ennek az áldatlan harenak csak azt az egyet köszönhetjük, ha ugyan van benne köszönet, hogy fenntartották a virágének hírét és pusztá nevét. Mert maga a nép még azt is elfeledte, az idegen nótá szóval helyettesítette. A népdal elnevezés tisztán irodalmi s egészen újabb keletű műkifejezés.

A régi szerelmes virágnak nevezte jegyesét. S ez nem valami ünnepi megszólítás volt; virág volt a leánynak a hétköznapi neve. A régi sze-

relmes a leány láttára önkénytelenül a virágra gondolt; fejében a leány és virág szó jelentése egészen egybeolvadt.

A virágénekek hát szerelmes énekek, ősi dalok voltak. A legősibbek, mert a költői mítajok közül bizonyára az a legősibb, mely a legtermészetesebb s legáltalánosabb, tehát a legősibb érzésből fakad. Abból az ősi forrásból, melyből a madár éneke. Hisz emberileg szólva a fülemile is virágéneket dalol. Ugy hogy mi e perekben költészetünk őskorának egy fejezeténél időzünk.

Szépnek, virágzóknak kell képzelnünk ezt a költészetet, habár virágaiból nem maradt ránk semmi sem. Nótásnép a magyar ma is és szebbnél szebb nótákat tud csinálni ma is, a művelődés-kedvezőlenebbekké vált viszonyok között. De mennyivel nótásabb lehetett, mennyivel szebb nótákat csinálhatott abban a korban, midőn egész élete költőileg volt berendezve. A vadász, a halász, a pásztor és mindenki, aki a természet kebelén él, poétikus lélek ma is. Hát mikor vadász, halász, pásztor volt s a természet kebelén élt az egész nép!

Hanem a nótát a hangulat hordozza; a hangulattal együtt változik s együtt szakad meg a nóta is. S a népeknek épen úgy, mint egyes embereknek, változnak s meg-meg szakadnak a hangulatai. A pogányságból a kereszténységbe való átmenetünk oly nagy hangulat változással járt, hogy elfelejtettük régi nótáinkat s mindazt, ami a pogány voltunkra emlékeztetett. El kellett felejtenuk. A kereszténység első terjesztői a pogány isten-asszony művét látták a szerelemben s az érzékiség bűnös megnyilatkozását a nép

Igaz, hogy ama zavargások tetteleg nem törtek át hozzánk, de ez ellen meg is tettük a szükséges óvintézkedéseket. Az is való, hogy e zavargások a tél folyamán nagyjából megszűntek; de ama lapok s újabb egy röpirat is nyíltan hirdetik, hogy amiként tavaszkor minden megmozdul és föléled, azonképpen minden horvátnak meg kell mozdulnia a muraközi testvérek visszahódítására, felszabadítására. Az is tény, hogy Muraköz népét ama zavargások alatt és óta nagyjában nyugodtnak láttuk és látjuk; de ki tudná azt megmondani, hogy nem rejt-e hullámokat a tenger mélye sima tükre alatt. Végül az is igaz, hogy egy csöpp mozdulása is felkavarhatja a tenger mérhetetlen vizét és miután már oly büntető bírósági ítéletekkel állunk szemben, amelyek ismételt hazaellenes izgatást állapítottak meg, a zágrábi egyházmegye egyik Muraközbe helyezett tagja ellen pedig hasonló eselekményért bünvádi eljárás van folyamatban: önmagától előtérbe nyomul az a kérdés, hogy vajon nem a hirdett mozgalom előpostái-e ezek?

Korántsem azért mondjuk ezt, mintha kételkedni akarnánk vagy tudnánk Muraköz népének hazafiasságában. Csupán a jelenlegi viszonyok szülte s a jövő iránti honfiai aggodalom szól e szavakban, mert egyrészt nagy és közeli veszélyt látunk abban, hogy üszökkel hajigálhatnak ott, ahol gyulékony anyagok is vannak; másrészt pedig tagadhatatlan, hogy az élet ugy az egyénél, mint a nemzeteknél és államoknál nem más, mint haladás az ismeretlen felé s ezt az ismeretlen jövőt a fölizgatott szenvedélyek végzetessé alakíthatják.

Jól tudjuk, hogy nehézségek tornyosulnak az elvileg eldöntött gyakorlati megoldása elé. Nem ismeretlenek előttünk a magas kormányoknak a folyamatban volt tárgyalások alatt kifejtett fázisai sem. Azzal is tisztában vagyunk, hogy az átszólás kérdése lehetőleg békésen, testvériesen és úgy döntendő el, hogy győző és legyőzött ellenfelek ne legyenek. Ámde biztosak vagyunk abban is, hogy ha a régóta várt orvoslás késik, föltötte komolyan lép föl az a kérdés, hogy miként bírjuk Muraköznek 22 plebániából és 112 községből álló nagy területét és majdnem százezer lelket számláló lakosságát a magyar nemzetnek és hazának megtartani? Igaz, hogy 100.000 lélek nem sok a népek millióinak tömegében; de sok, igen sok azon a kis magyar szigeten, a melyet teljesen idegen nemzetek végtelen tengere nyaldos körös-körül s amelynek éppen legveszélyeztetettebb pontján, a határszélen él a honpolgároknak azon nagy száma, melyet minden idegen befolyástól megóvni, védeni s hajtunk. De volna bár elenyésző csekély is e szám, nem maradhatnánk közömbösek és tétlenek. Hisz a legnagyobb magyar, ki nemzetét fölrázta alélt-ságából és államférfiúi bölcs előrelátásával a magyar faj biztosítását és nemesebb kifejtését tüzte

virágénekeiben. Az akkori tulszigorú vallásos felfogás nem sokra becsülte az egész földi életet, ezt a siralom völgyét s a jó ügy turbuzgalmával taposta el annak virágait, a szép szerelmes verseket. Az volt a vesztők, hogy sorsuk az ellenség kezébe került: a kik az utókor számára megmenthették volna őket, az egyedüli irástudók, ellenségei voltak.

De mégsem ment minden feledésbe, mert az áldott természet másként gondoskodott gyermekei érzelmevilágának fenmaradásáról. Az írás a visszaemlékezésnek hatalmas eszköze; de mikor ez az eszköz nem volt meg, hatalmas volt a visszaemlékezés magában is. Az üldözés és hangulatváltozás ellenére is szállt a virágének szájról-szájra századról-századra; változva színben és hangnemben, de nem fogyatkozva erőben és bájjában. A reformáció első százada még egy gazdag virágének-költészetet talált maga előtt, lába alatt; s másodszor emelte rá a kapát; sajnos, az első irtásnál nagyobb: teljes eredménnyel. A szenvedélyes kifakadások és makacs küzdelmek, melyeket a virágének ellen papok és iskolamesterek felekezeti különbség nélkül folytattak, a mellett tanuskodnak, hogy a virágének még ekkor nagyon el volt terjedve. Pázmány Péter szerint „mind gyermekek s mind leányasszonyok kardéra — könny nélkül — tudták a virágénekeket.“ „Nagy esztelenség — mondja más helyen — az atyáinktól vagy férjektől, ha virágénekeket adnak feleségük, leányuk kezébe; a kik szerzik, a kik éneklék a virágénekeket, közönséges kutakat mérgezők.“ Egy püspök ezt kérdezi gyónó hivatól: „Énekeltél-e avagy hall-

ki legelső és legfőbb feladatunknak, azt monddta, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni, olyan kevesen vagyunk!

Ha a törvényhozás a közel multban indokoltan látta gondoskodni azokról, akik bizonyos mérvű korlátozás ellenére is többnyire bizonytalan kereset céljából itt hagyják honukat és távoli világrészekbe is kivándorolnak, a legtöbb esetben csak azért, mivel nem látnak utána itthon a közelebb fekvő keresetforrásoknak; ha ezen honpolgárokat nemesak az említett korlátozásokkal, hanem minden rendelkezésre álló és kínálkozó módon és alkalommal óva intjük a kalandvágytól és attól, hogy a csábításoknak engedjenek; ha szívünkön fekszik azok sorsa is, akik más országokba települnek le leginkább azon hiu vágyból, hogy itthon eladott kis házuk és földjük árán nagyobb birtokot vásárolhassanak; ha rokonságot tartunk azokhoz is, akiket alaptörvényileg más ország határába keblezni engedünk; ha mindezt nem csupán emberieségből, hanem főképpen hazafiasságból tesszük azért, hogy a tőlünk elszakadtakat lehetőleg megtartsuk és visszahódítsuk magunknak: mennyivel inkább kell, hogy hasonló szellemben és irányban gondoskodjunk és pedig legeslegelső sorban és különösen azokról, akiket még a mieinknek vallhatunk!

Valóban nem festjük sötétebbre a helyzetet, mint a milyen és nem túlozunk, ha ezen a már égetően sürgős és óriási horderővel bíró kérdésben a nagy rómaival felkiáltunk: Videant consules . . .

A másik nagy római a haza érdekében tartott minden beszédét azon figyelmeztetéssel végezte, hogy Carthago növekvő hatalma Róma vesztére lesz, ha tétlenül nézik gyarapodását. És Róma végre megérté őt.

Ha többszörös felszólalásunk után a legutóbb lezajlott, de hatásukban még élő események komolyan intő szavára most, a tizenkettedik órában mi is újból óva intünk az ellen, hogy tétlenül szemléljük a tények erejében rejlő, a megsebzés erejénél fogva egyre növekvő s a szóban levő új eszmék által istápolat hatalom térfoglalását önvesztünkre: azon reményben tesszük ezt, hogy végre meghallgatásra találunk s a reményességünk annál erősebb, mert hiszen az előadottak és szilárd meggyőződésünk szerint most már minden legkisebb késelem a legnagyobb és beláthatatlan veszélyek csiráját rejti méhében s ez okból egyáltalán nem képezhet most már döntő körülményt az, hogy a visszaesetelés mentől előbb is, ha kell, az anyagiakban az állam hozzájárulása mellett is, föltétlenül keresztül vitessék s illetékes felső Apostoli Királyunk legfelsőbb és alkotmányhi elhatározása szerett hazánk és nemzetünk javára, boldogságára, üdvére és minden igazán érző honfui lelki örömeire megvalósíttassék!

gattál-e virágénekeket, melyekben szerelemről volt emlékezet? Mások „gonosz kívánságra indító énekeknek“, „ördögi kísértetnek“ tartják a virágénekeket.

Mi lehetett bennök annyira megbotránkozató? Talán arepirító gondolatok vagy utszéli szavak? Nem: az olyan énekeket nem dalolták volna mind gyermekek s mind leányasszonyok kardéra, olyan nagy általánosságban s nem adták volna az atyák és férjek leányaik s feleségeik kezébe. Nem találtak biz azokban több megbotránkozatót — egy híres református pap szavaival, mint „a költött fabulákban, históriákban, lant-, sip-, dob-, trombitaszóbeli hajja-hujjában.“ Nem volt biz azokban az erkölcs felvont szemöldökű biráinak szemében sem egyéb megbotránkozató, mint a szerelem. Az erős, talán az érzékiség felé hajló szerelem. Ez okozta vesztöket. De épen az, a mi vesztöket okozta, teszi felettébb sajnálatossá elvesztésöket. Ma bizonyára magyarázatos kiadásokban olvasnák őket a fiuk és a leányok az iskolában.

Mindennek: az eszméknek, erkölcsi elveknek és világnézetnek is megvan a maga divata. S minden harenak: az eszmék, erkölcsi elvek és világnézetek harcának is megvannak a maga áldozatai. Annak a nagy jónak, mely keresztyénység áldásaiban részesített bennünket, áldozatul esett egy egész világ: népünk képzeletének és érzelmeinek a világa, naiv költészet, annak minden emléke. Az áldozattal járó veszteség nagysága a veszteség pótolhatatlanságában van. Mert mint egyes embernek, ugy a népeknek életében is csak egyszer van naiv, költői kor-

A midőn még megjegyezzük, hogy ninesenek magasabb állami érdekek sem, amelyek lelkiismeretünk aggódó szavait visszafojthatnák, mert a létező egyházi kötelék sem az anyaországra, sem a Szent István koronája alá tartozó országok egyetemére nézve sem jár a legparányibb előnnyel sem, sőt ellenkezőleg a hazaszerző és államfentartó nemzet jogos suprematájának hátrányára van: a következők alapján azon előterjesztést van szerencsém tenni, hogy méltóztassék átiratot intézni a vármegye törvényhatósági bizottságához az iránt, hogy újból írjon fel e kérdésben a Magas Kormányhoz és az országgyűlés képviselőházához visszacsatolás mielőbbi megvalósítása iránt.

Az olasz bor ellen.

Széles hullámokat vet mindenütt az a mozgalom, amelynek az olasz bor elleni küzdelem a célja.

Zalavármegye szintén nem maradhat tétlenül, hiszen gyökerében támadja meg gazdasági érdekeinket a külföldi termény versenye. Nagy vidékek népének jóléte, boldogulása a szőlőtermelésen nyugszik s munkájának gyümölcse a szőlőtőkékbe van beruházva, amelyek bőven teremnek, de rosszul fizetnek, mert a bor ára nem áll arányban a munkabérek emelkedésével s a gazdák terheivel.

Meg kellett mozdulnia a Balaton vidékének is, amely szinte emberfeletti türelemmel s óriási áldozatokkal küzdött le a csapások hosszú sorát, hogy újra virágzóvá tegye az ország legszebb szőlőtermő vidékét.

Az olasz bor versenye ellen tiltakozott is az egész nagy vidék. Hatvankét bortermelő község népe állt talpra, hogy felemelje tiltakozó és kéré szavát.

A badaesonyi borvidék 62 községe Tapolezán, Köveskállán és Balatonfüreden a „Badaesonyi-vidéki Bortermelők Szövetsége“ kezdeményezésére igen népes népgyűlést tartott.

A tapolezai népgyűlés elnöke Br. Putehány Géza közhelyesséssel fogadott megnyitó beszéde után Vastagh János előadó határozati javaslatot terjesztett elő, a melyet egyhangulag elfogadtak. Elhatározták, hogy a Vastagh János által szerkesztett kérvényt egy monstre küldöttség adja át a miniszterelnöknek, a kereskedelmi és földművelésügyi ministereknek.

Köveskállán Takács Jenő elnöklete alatt dr. Kovács Vilmos előadó, Balatonfüreden pedig Glazer Sándor elnöklete alatt Handlery Gusztáv terjesztette elő ugyanazon határozati javaslatot, ahol azt szintén nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadták.

A három népgyűlés küldöttségét Takács Jenő tapolezai kir. közjegyző vezeti s Makfalvay Géza

szak. Ha az egyszer elmúlt, többé vissza nem jő. Tőlünk az a kor elmúlt és csak hallunk és beszélünk érzelmeinek virágairól; de azoknak színe és illata ránk nézve örökre elveszett; kuthatjuk borongó érzéssel a híret és a porát.

Vajon milyenek is lehetnek azok a virágénekek? Egy tökéletesség bizonyosan megvolt bennök; az, ami a sok hangulatváltozás és üldözés mellett is oly sokáig fentartotta őket: a forma tökéletessége. A nép nem tudott írni, hát másképen gondoskodott énekei fenmaradásáról: találó kifejezésekbe, hibátlan rhythmusba öntötte őket s ez által egyfelől megkönnyítette az emlékezetbe való vésődésöket; másfelől kizárta csak egy szónak vagy egy hangnak a betoldását vagy elhagyását is; biztosította változhatatlanságukat. Segítségére hitta a szónak a zenét, jobban mondva: zenében fejezte ki gondolatait. Mikor a nép ajkán egy dal kialakul, az formailag maga a megtesüst tükély. Az összes költők között a legnagyobb műgonddal a nép dolgozik. A római költő azt tanácsolja költőtársának, hogy ne adja ki művét mindjárt, hanem kilenc évig simítgasson rajta. A nép éneke, ki tudja, hány évig száll szájról-szájra és hány kézen fordul meg addig, míg az érzés és gondolat megtalálja a maga egyedül tökéletes formáját, mikor az érzés és a gondolat a szóval összeforr. Ezt a tökéletességet csak a népnél és a legnagyobb költőknél találjuk. Mert a nép közt nagyon sok a költő. Mind az olyan, a ki kitalál valamit a maga fejtől; mind az olyan, aki a kész munkán a simítás dolgát végzi. A sok műértő kézen keresztül végre tökéletes formában áll elő az ének.

államtitkár, a tapolezai választó kerület orsz. képviselője mutatja be a minisztereknek.

Ez alkalommal Takács Jenő a balatonparti vasut sürgős építését is figyelmébe fogja ajánlani a magas kormányának, mert evvel a bor értékesítés kérdése nagy lépéssel vitetnék előre.

Vastagh János a népgyűlésen összesereglett gazdákhöz a következő beszédet intézte:

Igen Tisztelt Népgyűlés!

Már harmadszor jöttünk össze azért, hogy hangosan tiltakozzunk az olasz borok beözönlése ellen.

Első gyűlésünknek eredménye az volt, hogy az ország összes bortermelő vidékei tartottak hasonló gyűléseket, miáltal kormányunk meggyőződött az olasz bor által előidézett veszedelem nagyságáról.

A második gyűlés pedig, amit szintén ország-szerte tartottak, azt eredményezte, hogy a kormány a törvényes határidőben fölmondta az Olaszországgal kötött vámszerződést és új szerződés-kötés vált szükségessé.

A rendkívüli politikai helyzet miatt azonban csak 9 hónapra szóló ideiglenes vámszerződést lehetett kötni Olaszországgal, melynek értelmében f. évi szeptember végéig már csak 20 arany forint vámfizetés mellett lehet Olaszországból hektoliterenként bort beszállítani.

A végleges, több évre szóló szerződésre vonatkozó tárgyalások most vannak folyamatban. A tárgyalásokról, amit a közönséges életben alkudozásoknak nevezünk, — egészen biztos adat nem juthat tudomásunkra, csak alaposan gyanítjuk, hogy a népakarat megnyilatkozása folytán kormányunk erősen tartja magát a 20 arany forintos vám mellett. Az olaszok pedig erőlködnek, hogy kölletlen boraikat olasz vám mellett tovább is behozhassák. Céljuk elérése végett a mult hetekben egy külön megbízottat küldöttek Bécsbe és Budapestre annak kieszközlése végett, hogy ha többet nem, hát legalább 200.000 hektoliter olyan bort engedjünk nekik olasz vám mellett behozni, amit borainkkal összekeverve lehessen majd eladni.

Ez tisztelt értekezlet a legvakmerőbb kívánság, mert a magyar bor meghamisítását eredményezné. Hiszen ha a magyar bort összekeverik külföldi borral, s magyar bor gyanánt adják el és fogyasztják el, az már hamis cégér alatt való eladás.

Éppen ezért, ha bármilyen kis mennyiségben hoznának is be hozzánk olasz bort, az tovább is mélyen aláásná a magyar bor iránt való bizalmat, a magyar bor ára mélyen leszállna, mert a külföld először is azt hinné, hogy Magyarországon csak olyan bor terem, amit olasz borral kell megjavítani. Még azt is mondanák, hogy más tollával ékeskedünk. Minekünk tehát egy csepp olaszbort sem szabad beereszteni. Termelünk mi már Magyarországon bort elegendőt, s ha az olaszbor, egyáltalán külföldi bor nem jön be, termelünk mi Magyarországon annyit, hogy külföldre is szállíthatunk belőle.

A virágénekeknek virágos volt a nyelve is; szava, beszéde képekben nyilatkozott, valóságos költői nyelv volt. S ezt nemcsak gondolhatjuk, hanem Sylvester Jánostól tudjuk is. Ő ugyanis Újtestamentom fordításában Jézus példázatait magyarázva megjegyzi, hogy az ilyen beszédhez hozzá kell szokni az olvasónak. „Könnyű pedig len — mondja — hozzászokni a mi népünknek, mert nem idegen ennek az ilyen beszéd neme. Él ilyen beszéddel naponként való szólásában. Él énekekben, kiváltképen a virágénekekben, melyekben csudálhatja minden nép a magyar elméjének éles voltát a lelésben, mely nem egyéb, hanem magyar poézis.“ Ez a hang mindenképen nevezetes azért, mert az egyedüli hang, mit a virágének dicséretére emeltek.

Ma is teremnek szép dalok; de azt tartjuk, hogy szebb a régi, mint az új. Pedig a mit mi réginek tartunk, száz esztendőt is alig tudunk ráolvasni. Azok az igazán régi dalok, a virágénekek még szebbek lettek. Bizonyára nem egy szívnek olvasztanak meg a kéréget ebben a nagyon is önző korban; több helyet szorítanak az igazi érzésnek az érdek és számítás mellett; virágosabbá tennék kedélyünket, mely vesztésével jelöl minden lépést, melyet a művelődés utján előre teszünk.

Ami boraink minőségét illeti, azt éppen nem kell külföldivel keverni, mert terem minálunk a legkönnyebb asztali bortól a borok királyáig, a tokaji aszuig mindenféle fajta.

Ebből lehet mindenki guszthusának megfelelőt össze keverni.

Nekünk tehát külföldi bor nem kell, hanem mi akarjuk fölösleges termésünket a külföldieknek eladni, de annyi tisztességerzet lesz bennünk, hogy csak azokat kínáljuk meg vele, akiknek arra szükségük lesz. Nem akarjuk az olyan nemzetnek a nyakába varrni borainkat, amelynek magának is van elegendő.

Tisztelt értekezlet! Még egy igen veszedelmes nagy okunk van arra, hogy az olaszországi borokat olasz vám mellett ne eresszük be, és pedig az, hogy Franciaországgal, Spanyolországgal, Görögországgal, Törökországgal, és még több állammal olyan szerződésünk van, hogy ők is követelhetik tőlünk, hogy borainkat olyan olasz vám mellett eresszük be, mint az olasz bort. Ha pedig ezek az országok is ideszállíthatják olasz vám mellett boraikat, akkor csakugyan nem lesz érdemes szőlőt munkálni, mert ők még a mi boraink fele áránál is olaszobban tudnának teljesen jó bort eladni.

Akkor a magyar borkereskedelem is teljesen tönkre menne, mert különösen a francia borral sem tudnának versenyezni, mert ott sokkal kevesebb költséggel holdanként átlag legalább kétszer annyi bort termelnek mint nálunk s az ő boruk fogyasztásra — nem pedig keverésre alkalmas.

Tehát a francia bor teljesen kiszorítaná a mi borainkat, még saját országunkból is.

Ennélfogva elengedhetetlen kötelességünk minden követ megmozdítani, hogy az olaszborok olasz vám mellett — 20 arany forinton alul — semmi esetre se jöhessenek be, mert ez maga után vonná a többi országok boraikat is.

Tisztelt értekezlet! Az újságok az utóbbi időben igen sokat írtak erről a készítő névzetes vámszerződésről.

Írták azt is, hogy magasabb politikai érdekek teszik szükségessé az olaszok kívánságának teljesítését.

Hát mi azt mondjuk, nekünk is magasabb politikai érdekek teszik szükségessé azt, hogy az olaszbort tovább ne eresszük, mert ezt a magyar nép anyagi jólétének érdeke kívánja, ennél magasabb politikai érdeket pedig nem ismerünk. Ezek után a következő határozati javaslatot van szerencsém előterjeszteni, kérve annak elfogadását.

A népgyűlés által elfogadott *határozati javaslat* a következő pontokból áll:

1. A tapolezai választókerület országgyűlési képviselője, Makkfalvy Géza államtitkár úr vezetése alatt küldöttségileg adja át a m. kir. Miniszterelnök, Kereskedelmi és Földmívelésügyi miniszter urnak azon kérvényt, melyben a népgyűlés az Olaszországgal és más államokkal legközelebb kötendő vám és kereskedelmi szerződésben a behozott borok minden hektoliterjére legalább 20 arany forint vámot kér megállapíttatni.

2. Kérjen föl minden országgyűlési képviselőt levélben arra, hogy ha netalán a magas kormány bármilyen okból — mert erre semmi elfogadható ok nem lehet — 20 arany forintnál kevesebb összegben állapítaná meg hektoliterenként a törvényhozáshoz betervezett vám és kereskedelmi szerződésben az Olaszországból vagy más államból behozott borok vámját, — vagy egy meghatározott mennyiségnek kedvezményes vám mellett való behozását hozná javaslatba, azt semmi körülmények közt se szavazzák meg.

3. Népgyűlésünk elfogadott határozati javaslatának megküldésével kérje föl Zalavármegye törvényhatóságát, hogy a kormányhoz és országgyűléshez hasonló értelmű feliratot intézzen s az összes törvényhatóságokat keresse meg föliratainak pártolása végett, s kérje föl hasonló értelmű föliratok szerkesztésére.

A kormányhoz intézett kérvény szövege a következő:

*Nagyméltóságú Miniszter Elnök Ur!
Kegyelmes Urunk!*

A magyar nemzet anyagi jólétének és megelégedésének előmozdítására szolgáló minden tényező megszerzésére és fokozására irányuló nemes törekvése alkalmával bizonyára nem kerülte el Nagyméltóságod magas figyelmét azon szomorú állapot, hogy nemcsak a Balaton vidéke, hanem hazánk sok más borvidéke népének egye-

düli megélhetési forrását, s Magyarország egyik legfontosabb közgazdasági ágát képező szőlőművelést az utolsó évtizedekben óriási csapások érik.

Az életerős tőkét megöli a fillokszera, a termő tőkék virágját megsemmisíti a szőlőmoly, a fejlődő fürt érését pedig megakadályozza a peronoszpóra, lisztharmat és ismét a szőlőmoly. A nagy küzdelemmel megmentett termést pedig majdnem termelési áron alul kell eladni. A természet csapásait a Magas Kormány által főtartott intézetekben képzett szakférfiak utmutatása folytán, a létfontartás ösztönéből merített erővel, a szőlőművelés iránt való hajlammal, anyagi erőnk megfeszítésével le tudjuk küzdeni annyira, hogy bortermelésünk föllendülésének akadályául azon csapásokat már nem tekinthetjük.

De nem tudjuk leküzdeni az utolsó és legnagyobb csapást, az értékesítés akadályát.

Ezt a csapást csak a magas kormánynak van módjában megszüntetni, mert az 1891. évi december 6-án Olaszországgal kötött kereskedelmi szerződésünk folytán 3 frt 20 kr. vám mellett beözönlött olaszborok versenye idézte elő; ez szállította le a mi boraink jó hírnevét és keresletét, miután azokat a magyarországi forgalomban általában hazai bor gyanánt veszik, a fölösleget pedig szintén magyar bor gyanánt szállítják külföldre.

Ennek megszüntetése végett tartott a badaesonyi borvidék 62 községének lakossága Tapolezán, Köveskállán és Balatonfüreden évekket előbb már kétszer s folyó év április 24-én harmadszor igen népes népgyűlést, melynek egyhangu határozata folytán azon tiszteletteljes kérelemmel járulunk Nagyméltóságodhoz, mint a m. kir. kormány elnökéhez s általában az egész kormányhoz, hogy a magyar borok értékesítését gátló legnagyobb akadályt, az olasz boroknak beözönlését méltóztassék megakadályozni azzal, hogy az olasz borokra s általában minden külföldi borra a legközelebb kötendő vámszerződésben a vámtétel, tekintet nélkül a mennyiség és minőségre, legalább 20 aranyforint legyen.

Kegyelmes Urunk! Számítalan érvel tudnánk bizonyítani ezen kérelmünknek közgazdasági fontosságát, de azok legnagyobb részét már gazdák és kereskedők gyűlései, hírlapok, küldöttségek felsorolták, azért ismétlésekbe bocsátkozni nem akarunk; csak azt az egyet említjük föl, hogy amely nemzet saját felelős nemzeti kormánya intézkedése folytán olyan anyagokért is ad ki évenként milliókat külföldre, amely anyagokat a hazában jobb minőségben és fölöslegesen mennyiségben a legnehezebb becsületes munkával, a sikerért való ezer aggodalom között, sok vidéken egyedüli életfentartó foglalkozással állítanak elő: az a nemzet megérett az öngyilkosságra.

A magyar nemzet pedig hosszú szenvedés után ameddig ember él a földön élni akar, anyagi jólétben, boldogságban és megelégedésben, amely anyagi jóléthez és megelégedéshez vezető uton jelen kérelmünk teljesítésével egy nélkülözhetetlen lépéssel közelebb fog jutni.

Egyébként bizva Nagyméltóságod és az egész kormánynek hazafias működésében, kérelmünk teljesítése biztos reményében maradunk a Nagyméltóságú Miniszter Elnök urnak mély tisztelettel,

A tapolezai, köveskállai és balatonfüredi népgyűlések nevében: Br. Putheany Géza, Takács Jenő, Glazer Sándor, Vastagh János, dr. Kovács Vilmos, Handleri Gusztáv.

Az Irodalmi és Művészeti Kör estélye.

Két hónapja még csak, hogy a zalaegerszegi Irodalmi és Művészeti kör megalakult. A művészetért s irodalomért lelkesülő kis gárda indította meg a mozgalmat, hogy Zalaegerszeg város közönségét egy táborba gyűjtse a nemzeti kultúra oltára körül. A közönség szívesen karolta fel az eszmét s rövid idő alatt a körnek 300 tagja lett és megkezdhetette irodalmi és művészeti estéit.

Az első estély már olyan magas nivón állott, hogy a legszebb reményekkel nézhetünk a kör jövője elé, amely nemcsak új pezsgést hoz a társadalmi életbe, hanem a nemesebb élvezetek s a kulturális haladás egyik tényezője lesz.

Elismerés illeti a vezetőket, első sorban Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos tanfelügyelőt, aki az elnöki tisztet annyi lelkesedéssel tölti be. Egyik buzdító, lelkesítő vezetője az ifjú körnek Lányi Kálmán kir. főmérnök. A művészeti szak-

osztályt Sándor Zsigmond kir. mérnök, a jeles zenész vezeti s minden szabad idejét a körnek szenteli. Kitűnő zenei tehetségének s fáradságot nem kímélő buzgalmának eredményét bemutatta a dilettáns zenekar, amely rövid idő alatt olyan kitűnően játszik, hogy akármelyik műkedvelő zenekarral felveheti a versenyt. Igaz, hogy ritka szerencsés helyzetben van a kör, mert sok jó zenész találkozott össze. A zenekar a következő tagokból áll: Dr. Kaszter Ödön gyógyszerész, Kardos Jenő joghallgató, Klimkó Antal adóosztály, Kristóffy Kálmán számtiszt (primbegező), Buesy István főgimn. tanár, Molnár Vince számtanár, Tikk László tanító, Schlezinger Arnold (kontra), Erdős Tivadar főgimn. tanár, Baján Ferenc tanító (viola), Goldner Ödön kereskedő (gordonka); Dr. Keresztury József ügyvéd, Dr. Halász Miksa orvos, Enyedi Barna jogász (fuvola), Takács József főgimn. tanár (nagybőgő); Mihalovich Alice k. a. (zongora); Madarász Lajos tanfelügyelő tollnok (harmonium); Csupor László megyei tisztv. (cimbalom), Udvardy Imre jogszigorló (dob).

A női énekkar tagjai: dr. Ábrahám Ernőné, dr. Csák Károlyné, dr. Thassy Gáborné, Balogh Gyuláné, Csesznák Melánia, Hajmássy Margit és Ilonka, Gerencsér Mariska, Szabó Rozika, Janzsó Erzsébet, Tornóczy Erzsébet, Zimits Anna, Makara Mariska, Fischer Margit, Lányi Ilonka és Margit, Róth Endréné, Róth Irma, Enyedy Etelka, Vörös Katica, Jálies Mariska, Gráner Margit, Medvéssy Mariska, Travnik Ilonka, Paukovich Stefánka, Udvardy Rafika, Stökl Jolán, dr. Stöklé, Pausa Mariska, Grész Elza, Grész Irma, Mihalovich Alice, Horváth Ilonka, Issó Viola.

A férfi énekkar tagjai: Augenföld Gyula, Balaton Sándor, Erdős Gyula, Fenyvesi József, Missoni Bernard, Neufeld Izidor, Ott Imre, Szabály József, Viosz Miklós I. tenor; Csupor Lajos, Horváth János, Kovács Ferenc, Szalay Sámuel, Singer Miksa, Udvardy Imre II. tenor, Barkó József, Gerencsér Lajos, Kristóffy Kálmán, Mártinek Lajos, Pucher Károly, Tóth János I. bass; Balogh Gyula, Enyedy Barna, dr. Klein Lajos, Eisner József, Mauthner Jenő, Takács József, Unger Antal, Vidor Pál, Vörös György II. bass.

Az énekkart Kauffmann Mátyás megyei aljegyző vezeti.

— Az első estély az »Arany Bányán« nagytermében volt a múlt vasárnap. A terem egészen megtelt. Képviselet volt a társadalom minden rétege.

A terem felső oldalán, egész szélességben óriás emelvényt állítottak fel, amelynek elő részén a zenekar foglalt helyet, a közepén pedig a dalárda helyezkedett el.

Az első szám volt a Hymusz, amelyet a zenekar s a dalárda együtt adott elő Sándor Zsigmond vezetésével. Valami új felfogás uralta az előadás módját. Teljesen imaszertűen s lelkesítőleg hatott.

Ezután dr. Ruzsicska Kálmán elnök a következő beszéddel nyitotta meg az estélyt:

Mélyen tisztelt Hölgyek és Urak!

Megvallom, nem minden elfogódottság nélkül állok e helyre!

Az úttörés első kapavágása izgalomba hozza még annak lelkét is, ki teljes odaadással hisz és remél az általa szolgáló eszme győzelmében.

Amde e percben nem az én hitemről és reményemről, hanem arról a bátor kis csapatról van szó, mely az élet nehéz küzdelmeit enyhíteni akarja a lelkek nemes hevületével. Szellemi szövetségbe kíván gyűjteni minden agyat, melynek van mondani valója; minden szívet, melynek van egy meleg, hangos dobbanása.

A nagy társadalmi problémák emésztő láza már annyira elbágyasztja idegeinket, hogy gyakran pessimisták s egykedvűek leszünk, mielőtt hozzá fordulnánk a társadalom szívéhez, amely pedig mindig nemes visszhangot ad, valahányszor a szép, jó és igaz örök ösztöneit szólaltatjuk meg benne.

Ezen örök ösztönök forrásából akar táplálkozni a zalaegerszegi irodalmi és művészeti kör.

Működésének tere ehhez képest: a komoly és szépírodalom, szónoklat, színjáték, ének, zene, közművelődés; szóval mindaz, ami társadalmi közérzés keretében erkölcsi tartalmat nyújt eszmei kifejezéssel.

A mi kunyhóban és palotában, ifjunak és aggnak, szegénynek és gazdagnak lelkében elárasztja a magyar érzés melegét, ápolja a magyar kultúra

szeretettét s lánggra gyújtja az édes honszerlem szövetségét.

Jól tudom, hogy a kezdet kezdetén vagyunk; jól tudom, hogy nem állanak rendelkezésünkre a vidéki nagy központok kész talentumai; de egyben érzem azt is, hogy a szellem, együvértarozás önképző erejével nem sokára fogunk Önöknek annyi társadalmi kellemet nyújtani, amennyi, ha csak egy rövid órára is, beválik az élet fűszerének.

Mert beakarjuk váltani a költő fogadását, hogy »Szívhez csak szív találja meg az utat.«

Nem esüggaszt el tehát bennünket az a szellemes, de szomorú jóslat, hogy az úttörő gondolatokkal rendszerint együtt jár a Golgotha; mert erős a meggyőződés, hogy abból a tiszta és nemes elhatározásból, melyet körünk zászlajára írt, a társadalmi szeretet feltámadása fog fakadni. De nem akarom Önöket soká fárasztani!

A keletnek egy mélyen érző rajongója mondta, hogy az élet álom s boldog álmokat csak az alszik, aki mindig ébren álmodik.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ez az élet úgy is oly rövid; édesítsük meg egymás álmait!..

Adjon Isten kitartást akarátunknak, diadalmat reményünknek s árássa mindajánkra az eszmények kultuszában megújított lelkek áldását és boldogságát.

Körünk nevében mély hálával mondok köszönetet kegyes érdeklődésükért.

A zalaegerszegi irodalmi és művészeti kör nyilvános társadalmi működését ezennel megnyitom; megnyitom kis körünk jelszavával: Sursum corda!

Fel a szívekkel! . . .

Dr. Ruzsicska Kálmán ékeskölését mindnyájan ismerjük. Hat az mindig és mindenütt. Most is frenetikus taps követte a beszédet.

Lányi Margit kisasszony a dalárda, zongora és harmonium kísérete mellett báró Eötvös Józsefnek a »Mégfagyott gyermek« című költeményét szavalta el, kedves, keresetlen egyszerűséggel.

Fülep Imre főgimn. tanár, az irodalmi szakosztály elnöke volt a soron, őt azonban rekedtsége miatt helyettesíteni kellett s a Virágénekéről írt (mai tárcánkban közölt) szép irodalmi tanulmányát dr. Csák Károly olvasta fel helyette. A szerző bús lemondással a közönség soraiban hallgatta a saját művét, amelynek bár így nem lehetett meg az a hatása, mint ha szerző jeles előadói képessége is érvényesülhetett volna, de azért köztetszést aratott a vonzó tartalom s a kitűnő stylus.

A férfiak magyar dalokat énekelte Kauffmann Mátyás vezetése alatt. A kar — ámbár még kiegészítésre és hosszú gyakorlatra szorul — teljes precizitással adott elő néhány szép dalt. Jól hatott Fenyvesi József szövegét.

Az estély fénypontja kétségtelenül a zenekar bemutatkozása volt. Mendelssohn »Szentivánéji álom« című dalművéből a nászindulót játszotta tökéletes precizitással, ami a zenekar tagjainak buzgalma mellett Sándor Zsigmond érdeme. A közönség zajos óvációjára a zenekar programmon kívül még egy darabot játszott: Waldteuffelnek egy gyönyörű keringőjét. Ha a zenekarba még néhány tagot lehet toborozni s a tagok kitartása nem lohad, a zalaegerszegi Irodalmi és Művészeti Kör zenekara egyike lesz az ország legelső dilettáns karainak, mert minden tagja külön is jeles muzsikus.

A műsor után a közönség nagy része éjjelleg együtt maradt s abban a reményben tért haza, hogy még több hasonló élvezetes estben lesz része.

Egy kérelmet fűzünk még az első estély krónikájához. Lépjen be a körbe a város minden lakosa, aki szereti a művészetet és irodalmat. Az áldozat nem nagy s a kitűzött célt csak úgy tudja a kör elérni, ha a társadalom minden eleme, — rangra, vagyonra, állásra való különbség nélkül — támogatja.

A gosztolai rablógyilkosság.

Megirtuk, hogy Gosztola község határában meggyilkolták és kirabolták Takács József pórszombati sertéskereskedőt. A gyanu 2 utitársát terhelte, kik közül az egyiket, Zsemlye Istvánt, a gyilkosság elkövetése utáni napon le is tartóztatta az alsólendvai esendőrség, de mindvégig konokul tagadott s mivel a tett elkövetése rábizonyítható nem volt, már-már szabadlábra bocsátották.

Máthé Elek novai járási esendőrségmester érdeme, hogy a bűntény teljesen fel lett derítve. Az őrmester nem nyugodott, míg a tanúk által sokszor emlegetett barókás — oldalszakálás — utitársat ki nem nyomozta. Nehéz volt a feladat, mert habár a terhelteket egy ízben már elfogta és az alsólendvai esendőrségnek átadta, ez utóbbi őrs azért, mert a tanúk közül senki nem ismerte fel a leborotvált oldalszakál miatt: szabadlábra helyezte. Máthé Elek járásőrmester egy 10—11 éves kis leánytól kérdezte Mikefán, hogy nem ismeri-e egy kétoldalt szakált viselő kanász bácsit. De ismertem, mondja ez, hanem már nincs meg a szakáll — leborotvált a mult héten. Így esett ismételtén a már egyszer elfogott Vizmati Imre mikefai kanász gyanuba, kit még az nap letartóztattott a novai esendőrség.

Vizmati Imre tagadott. Tanukkal tudta igazolni, hogy a gyilkosság napján a sertéseket őrizte, de a leborotvált szakál mégis árulója lett. Azt iparkodott bizonyítani, hogy szakálát jóval a gyilkosság előtt borotvált le. Vizmati rosszul bánt a feleségével, ütötte, verte. Máthé Elek e réven próbált nyomozni. Fáradtan tért be Vizmati lakására, az asszonyt éppen otthon találta s vele barátságos beszélgetésbe eredt.

— Mondja csak galambom — mért veri magát mindig az ura? Talán szeretőt tart a faluban s magát most megesalja?

— Nem biz a', kérem, csak ilyen a természete.

— De hiszen kell valaminek a dologban lenni, mert nézze csak, hogy kezdi magát szépítgetni az ember. Husvétra még a szakállát is leborotvált, hogy fiatalabb legyen.

— Oh kérem, husvét után borotváltta azt le, mikor a szolgálat keresésből vissza jött.

— Mikor volt szolgálatot keresni?

— Husvét utáni kedden és késő este jött haza.

Ezen a napon történt a gyilkosság, a nyom tehát helyes volt.

A esendőrség azután megállapította, hogy ez airt, amíg Vizmati távol volt, a kondát a bojtár, meg egy 12 éves fiú őrizték.

A bojtár azt állította, hogy gazdája — Vizmati — őrzött vele a kérdéses napon, míg a gyermek határozottan emlékezett arra, hogy husvét után következő napon ő őrzött. Mire a bojtár is valanni kezdett s bement, hogy gazdája parancsára bizonyított mellette, mert különben agyonveréssel fenyegette.

Vizmatit erre láncra verve bekisérték a késő éjjeli órákban Novára.

Reggel Máthé járásőrmester egy esomó írásra mutat s mondja Vizmatinak:

— Látja Vizmati, most már hiába tagad. Meghozattam az éjjel a Zsemlye vallomását, itt van; beismerte tettét, s maga volt a főbűnös, maga bujtotta fel őt is, maga ütötte le Takácsot és vágta el a nyakát.

— Őrmester úr, nem igaz, nem úgy volt.

— Nem-e? hát hogyan?

Megeredt a Vizmati nyelve és elmondta, hogy Zsemlye Pista már fél év óta csábítja, esalogatja, hogy tartson vele. A Grániesárt — így hívta a nép a meggyilkolt sertéskereskedőt — elesalták egy félreeső helyre, hogy majd Vétyemben szereznek neki sertéseket. Gyanútlanul tartott velük Takács. Amint Gosztolából kiértek, az erdő mellett gyaloguton elől ment Zsemlye, utána Takács és hátul Vizmati. Egy kőhíntésre Vizmati hátulról leütötte furkós botjával Takácsot, mire elmet-szették a nyakát s lábánál fogva lehúzták a közelben lévő árokba. Itt Zsemlye magához vette a pénzt, s tovább álltak. Vizmati botját a helyszínén felejtette s ne hogy árulója legyen, visszafutott érte. Ezt az időt Zsemlye arra használta fel, hogy megszökött a pénzzel cinkostársai elől s többé nem is találkozhattak, mert Zsemlyét másnap letartóztatta a esendőrség.

Ezek után Zsemlye is teljes beismerésben van s lentikápolnai lakásán a tyukketrekből előadta a még meglevő 410 korona készpénzt.

Hivatalos-rovat.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsa közhírré teszi, hogy az 1904-ik évi általános himlőoltások f. évi április 23-tól kezdve minden szombaton d. u. 2 órakor az új ovoda földszinti termében, az újraoltások pedig f. évi április 22-től kezdve minden pénteken d. u. 2 órakor az elemi iskolában fognak a v. orvosa által eszközöltetni.

Felhívja a tanács az érdekelt szülőket, hogy az oltásra kötelezett gyermekeikkel a kitűzött

helyen és időben annyival inkább megjelenjenek, mert elmaradás esetén egyszeri megintés után az 1887. évi XXII. t.-c. 11-ik §-ában megszabott fokozatos pénzbüntetéssel fognak sújtatni.

Zalaegerszegen, Zalaegerszeg r. t. város tanácsának 1904. április 12-én tartott üléséből.

Várhidy Lajos
polgármester.

Hírek.

A városi képviselőtestület április 28-án rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen elnöklő polgármester beszámolt a legutóbbi budapesti utazása alkalmával a város ügyeinek elintézése tárgyában tett eljárásáról, amit a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vett. — Olvastatott a közoktatásügyi miniszternek leirata, melyben tudatja, hogy nem engedi meg, mikép a zalaegerszegi felső kereskedelmi iskola az itteni kórházi épületbe helyeztessék át. A közgyűlés a leiratot tudomásul vette s felhívja a kórházi bizottságot, hogy az elme osztálynak a jelenlegi kórház mellett való elhelyezése tárgyában tegyen mielőbb tüzetes javaslatot. Mivel a miniszteri rendelet a városnak megfontolás tárgyává teszi a felső kereskedelmi iskola bezúntatását, a közgyűlés kellőképp megindokolt felterjesztésben kéri nevezett iskolájának továbbra való fenntartását, mert a miniszter által 1898-ban megkivánt feltételeknek az iskola teljesen megfelel s felkéri egyúttal Zalavármegye törvényhatóságát eme kérvénynek támogatására. — A városi alsó erdőn át a besenyői határig vezető uton a forgalom korlátozását a közgyűlés kimondotta olyképp, hogy az hetenként háromszor, hétfőn, szerdán és szombaton használható helybeliek részéről, valamint a szomszédságban levő 3 besenyői birtokosnak 50—50 K évi haszonbérért.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter Zoltán Ödön sárbogárdi kir. járásbírói díjnokot a zalaegerszegi kir. törvényszékhez irnokká kinevezte. — Kolossy János soproni kir. törvényszéki segédtelevkönyvvezetőt a zalaegerszegi kir. törvényszékhez televkönyvvezetővé nevezték ki. — Imrik János keszthelyi kir. járásbírói televkönyvvezetőt jelenlegi alkalmazása helyén a IX.-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába televkönyvvezetővé nevezték ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Kenedi Erzsébet szombathelyi állami segélyezett községi polgári iskolai rendes tanítónőt jelenlegi minőségében a nagykanizsai állami polgári leányiskolához, Lukács Erzsébet nagykanizsai áll. polgári leányiskolai rendes tanítónőt jelenlegi minőségében a szombathelyi áll. segélyezett polgári leányiskolához helyezte át. — A m. kir. igazságügyminiszter Nemes Gyula zalaegerszegi kir. törvényszéki televkönyvvezetőt a soproni kir. törvényszékhez helyezte át.

A zalaegerszegi takarékpénztár részvénytársaság április 30-án Hajik István elnök elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyet — mivel azon 29 részvényes 149 szavazat képviselőben jelent meg, elnök határozatképesnek nyilvánította s a jegyzőkönyv hitelesítésére Csutor János és Weisz Armin részvényeseket kérte föl. Első tárgya volt a rendkívüli közgyűlésnek egy üresedésben levő igazgatósági tagsági állásnak választás utján való betöltése. Elnök a titkos szavazást Udvardy Ignác elnöklete alatt dr. Obersohn Mór és dr. Rosenthal Jenő részvényesekből álló szavazatszedő küldöttség részvételével elrendelte; a beadott 131 szavazattal egyhangulag Fischer Pál vészvényes választott meg igazgatósági tagnak, a közgyűlés lelkes éljenzése mellett. Elnök ezután előadja, hogy a közgyűlés második tárgya Weisz Ede részére, vezérigazgatói állásától netáni felmentése esetében, tiszteletdíj megállapítása. A közgyűlés tekintettel Weisz Ede vezérigazgatónak sok évi buzgó és fáradhatlan munkásságára s ez intézet körül szerzett elévülhetlen érdemeire, egyhangú határozattal kimondotta, hogy amennyiben Weisz Ede betegségére való tekintettel vezérigazgatói állásáról lemond, számára életfogytiglan évi kétezer korona, elhalálása esetére pedig özegeye számára évi ezer korona keszthelyi állapít meg, mely évi kiadás az évi tiszta nyereségnek a részvényesek részére eső összege terhére esik. Az igazgatóság a közgyűlést követező ülésében az állásáról lemondott Weisz Ede helyébe igazgatóul egyhangulag Fischer Pált választotta meg.

Lemondott városbíró. Petrics Ignác, Csáktornya nagyközség bírája állásáról lemondott. A lemondás a csáktornyai járási főszolgabírónak elnöklése alatt tartott rendkívüli képviselőtestületi gyűlésen jelentetett be. A képviselőtestület a lemondásra felhozott okokat nem találván kellő indokoknak a lemondásra, a vármegye alispánjához oly irányú előterjesztést tett, hogy a lemondás ne fogadtassék el. Mivel a községbíró hivatalos állásával járó teendőit semmi körülmények között sem hajlandó végezni, az ügy végleges elintézése a képviselőtestület Novák Ferenc helyettes bíró bízta meg a községi bírói teendők teljesítésével.

A nagykanizsai irodalmi és művészeti kör Horváth György elnöklésével tartotta évi rendes közgyűlést. Az elnök megnyitó beszédében tömörülésre buzdítja a tagokat. Rosenberg Mór főtitkár a kör működéséről számolt be, majd felolvasták a pénztári jelentést, mindkettőt tudomásul vette a közgyűlés. A tisztújítás eredménye: Horváth György elnök, Csóthi Márk az irodalmi szakosztálynak, Böhm Emil a művészeti szakosztálynak elnöke, dr. Rosenberg Mór főtitkár, Gürtler Ferenc s. titkár, dr. Etlényi Géza ügyész, Mágus Ferenc pénztáros. Igazgatósági tagok lettek Laipezig Antalné, Farkas Vilma, Hofrichter Emma, Blumensehein Vilmosné, Vidor Samuné, Csizmadia Vilma, Saueremann Juliska, dr. Rothschild Samuné, dr. Neumann Ede, Oszterhuber László, Szalay Sándor, Vidor József, Deák Péter, Vécsey Zsigmond, Irmiler József, Sternbeck Zsigmond, Lendvay Soma, Szalay Lajos, dr. Villányi Henrik, Révész Lajos, Unger Ullmann Elek, dr. Orosdi Lajos, Kovács Ferenc, dr. Révay József, dr. Ollo Mór, Barta Lajos Áts E. Árpád, Saueremann Mihály, Nith Norbert, Vuszt Alajos.

A csáktornyai Zrinyi-émlék felavatását június 22-én tartják. A végrehajtó bizottság a magy. tudományos Akademiát felkéri, hogy az emlékmű felavatására, illetve az ünnepi beszéd elmondására egy tagját küldje ki. Az ünnepély programját következőleg állapították meg: A végrehajtó bizottság elnöke a városházán megnyitja a gyűlést és elmondja az emlékmű felállításának történetét, azután a közönség a Zrinyi-vár belső udvarába vonul, hogy részt vegyen az ünnepi misén, mely után az emlékműhöz vonulnak, ahol az Akadémia kiküldöttje megtartja a felavató beszédet és átadja az emlékművet Csáktornya és Muraköz közönségének; Csáktornya bírája a község nevében átveszi az emlékművet. Az emlékműre testületek, s az egyesületek koszorút helyeznek. A felavatás után társasbéd lesz. — Az emlékmű költségeire újabban 950 K 06 f adomány folyt be, mellyel az összes gyűjtés eredménye 5.388 K 63 f és az időközi kamatok.

Halálozás. Özv. Misner Mózesné született Morgenstern Terézia f. évi április hó 21-én, hosszas szenvedés után, életének 82. évében Zalaszentgróton elhunyt. A megboldogultban dr. Misner Antal ottani járás orvos és Misner Dávid kereskedő szerető édes anyjukat vesztették el. Az agg urnó temetése a város lakosságának impazánsan megnyilvánuló részvétele mellett ment végbe. — Nyugodjék békében!

Alapszabály jóváhagyás. A m. kir. belügyminiszter a keszthelyi izr. hitközség kebelében fennálló szent egyet alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta. — A m. kir. belügyminiszter a *Kövágóörsi iparoskör* alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Körjegyző választás. A lemondás következtében megüresedett szentgyörgyvölgyi körjegyzői állásra *Kulesár Miklós* volt baksai aljegyzőt választották meg.

A zalaegerszegi kath. legényegylet évi rendes közgyűlést Legáth Kálmán apát esperes plebános diszelnöklete és Kun Vilmos egyleti elnök elnöklésével tartotta meg. Az évi jelentést Vörös György titkár olvasta fel, kinek jegyzőkönyvileg mondtak köszönetet. A pénztári számadás szerint a bevétel 3.898 K 78 f, a kiadás 2.649 K 42 f volt s így a pénztármaradvány 1.249 K 36 f, melyhez a felszerelések értékét hozzá adván, az egylet vagyona 2.749 K 36 f. A választás eredménye: Kun Vilmos elnök, Mentés György alnök, Vörös György titkár, Pintér György pénztáros, Lukács József pénztáros, Janzsó Sándor ellenőr, Pataki Ferenc zászlótartó, Pers Géza és Vörös Géza dékán, dr. Szigethy Elemér ügyész. Választmányi tagok: Kauffmann Máttyás, Törzsök Vilmos, Horváth János tanító, Gergács György, Fehér Flórián, Vörös István, Ács Imre, Farkas

Lajos, Varga István, Horváth József, Károlyi Károly, Kovács István, Doma János, Heigli János.

A soproni iparkiallítás. A Sopronban augusztus 20-án megnyitó ipari, gyári és képzőművészeti kiállítással kapcsolatban borkiallítást is rendeznek. Nem szükséges hangsúlyoznunk, hogy ránk nézve fontos, miszerint kitünő minőségű borainkat minél nagyobb körben megismertessük s miután valószínű, hogy a soproni kiállítás iránt a szomszédos Ausztriában is nagy lesz az érdeklődés, a kiállításon való részvétel termelőinkre előnnyel járhatna. A borkóstoló esernokok száma nagyon korlátolt lesz, tehát a kiállításon részt venni szándékozóknak mielőbb jelentkezniök kell. A kiállítás rendező bizottsága a női kézimunkák részére külön osztályt szervez. Ennek rendezésére özv. Artner Jenőné urnót kérték föl, aki felhívja a kamarakerület hölgyközönségét, hogy a kiállításon kézimunkáikkal vegyenek részt s felhívja a figyelmet a nép és háziipari munkák kiállítására is. Felvilágosítást az igazgatóság s özv. Artner Jenőné urasszony adnak.

A tanulók mulatsága. A felső kereskedelmi és polgári leányiskola szokott tavaszi mulatsága a kaszaházi kertben az idén június hó 4-én, roszi idő esetén 5-én fog lenni.

Hivatalos helyiség áthelyezése. A zalaegerszegi járás főszolgabírója folyó évi május hó 1-ével hivatalos helyiségét a Wlassics Gyula utca 8. számú házába helyezi át.

A vasutasok sztrájkja Zalaegerszegen nem volt nagyon érezhető. Az állomás esendes és elhagyott volt ugyan, de azért nem voltak elzárva a világtól, mert a Déli vasut meghozta a postát s a sürgős szállítmányokat. Budapest is Nagykanizsán keresztül közlekedett Béccsel. A miniszterelnök két ízben tette meg az utat Bécsbe evvel az óriási kerülővel. — A zalaegerszegi vasutasok, bár természetesen erősen óhajtották a sztrájk sikerét, a mozgalomnak ugyszólván csak passzív részesei voltak s amint a forgalom megindult, azonnal munkába álltak. Az első vonat vasárnap érkezett be s azóta zavartalanul bonyolódik le a forgalom. A sztrájk tehát véget ért s azt hisszük, hogy a vasutasok ma már maguk is belátják, hogy veszedelmes utra tévedtek és többet vesztek, mint amit nyerhettek volna. Az általános hangulat most már a kormány erőyes fellépését helyesnek tartja, de ha a sztrájk vezéreire, az izgatókra méltó büntetést sürget is, részvétellel fordul a félrevezettek s a mozgalomba mesterségesen bevont vasutasok felé. A megtorlásnak ezekre nem szabad kiterjednie, mert ezek nem bűnhődhetnek néhány ember bűnéért és meggondolatlanságért.

Meghívó a Pécsi Lóverseny Egylet-nek f. évi május hó 6-án d. u. 5 órakor Pécsen a vármegye székházának közgyűlési termében tartandó tavaszi rendes közgyűlésére. Pécs 1904. április hó 24-én az elnökség. Tárgysorozat. 1. A lemondás folytán megüresedett igazgató választmányi tagsági helyek betöltése. 2. Az 1903/4. évi számadások megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése és a felmentvény megadása. 3. Az 1904/5. évi költségvetés megszavazása. 4. Az alapszabályok módosítása. 5. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.

Tanítói közgyűlés. A Zalamegyei Általános Tanítói Testület keszthelyi járásköre április 20-án tartotta Csathó Alajos járásköri elnök elnöklésével B.-Győrökön évi rendes közgyűlést, amelyen Poseh Zsigmond keszthelyi polgári leányiskolai tanár „Egy új Simeon” címmel az alkoholizmusról tartott sikerült és helyesléssel fogadott értekezést, Bucsy b.-győröki tanító a gyümölcsfák hasznáról tartott gyakorlati irányú felolvasást, Juhász Antal keszthelyi tanító a népevelési egyesületekről olvasott fel értekezést, Szollár István keszthelyi tanító az olvasás tanításában új irányt meghonosító dr. Gööz hangutánzó módszerét ismertette, Vaszary Kálmán keszthelyi tanító két állványos, szabadalmazott rajztömböt mutatott be és ismertetett a közgyűlés tagjaival. A közgyűlés az előadóknek jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét és elismerését.

Új körjegyzőség Muraközben. Alsómuraközben Orehovicza székhellyel új körjegyzőséget létesítettek, melyhez Orehovicza, Podbreszt, Szentkészt és Vullária községek tartoznak. A körjegyzőválasztás határnapját május hó 14-ére tűzték ki.

Szerelmi dráma Nagykanizsán. Szapáry Géza 24 éves villamos szerelő és kedvese Györy Mariska 17 éves leány április 24-én este 7 óra tájban a Hungária szálló egyik szobájában közös elhatározással mentek a halálba. Szapáry revolverrel szíven lötte a leányt, aki rögtön meghalt, azután pedig maga ellen fordította fegyverét és szájába lött s pár pillanat múlva kiszenvedett. Az öngyilkos szerelmesek levelet hagytak hátra, melyben végzetes elhatározásuknak okául azt hozzák fel, hogy a fiatal ember vagyonszülei ellenezték házasságukat.

Megszűnt cég. A Fischer László és fia zalaegerszegi régi, jó hírnevű gabonakereskedő cég május 1-ével megszűnt s a cég tagjai: Fischer László és Fischer Pál az üzlettől visszavonultak.

Eljegyzések. Keszler Mór zalabéri kereskedő eljegyezte Keszler Bernát zalabéri földbirtokos és malombérlő kedves leányát Irénkét. — Medvesi Szidónia kisasszonyt eljegyezte Vörös Géza úr Zalaegerszegen.

Község nevének megváltoztatása. A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy V. Hegykerület nevet viselő község vármegyénkben mostani neve helyett az 1898. évi IV. t.-c. 2. §-a alapján a „*Víziszentgyörgy*” nevet használja.

Szentgyörgynapi vásárunk. A múlt április 25-ére esett szentgyörgynapi vásárunk sikeréről nem sokat jegyezhetünk fel. Nagy kárára volt a minapi vasúti sztrájk, mely a közönséget az utazásban megakasztotta. Eladó lett volna elegendő, de hiányoztak a vevők. Főként az idegen marhakereskedők maradtak el, akik állatainkat a külföldre szokták szállítani. Máskor Németországba, Bajor és Olaszországba, Stajerba és Ausztriába vitték ki szép szarvasmarháinkat, gyorslábú lovaikat, szép pénzt hagyva gazdáinknak. A zsibvásár csak úgy tátongott az ürességtől. Alig volt kereskedő, de vevő is kevés akadt. Az állatvásárra felhajtottak 23 bikát, 574 ökröt, 475 tinót, 716 tehenet, 202 üszőt, 220 borjút, 513 lovat, és esiköt összesen 2523 darabot. Ezekből eladásra került 1639 drb.

Toronyóránk. Ritkaság számba megy ugyan, hogy valamely toronyóra jól, pontosan járjon, mert folyton ki van téve az időjárás szeszélyeinek, a melegnek, a hidegnek, szélnek stb. de a mi toronyóránk szeszélye több a soknál. Annymira hibásan jár, hogy nem is tud az ember utána igazodni: Vajon a szerkezete, vagy a kezelése hibás? Vagy tán mind a kettő? Jó volna ha a hatóság utána nézette: hol a hiba?

Elveszett fiu. Ulinger József 9 éves fiu — Ulinger Teréz újságárú asszony unokája — a múlt országos vásár alkalmával valamelyik vásáros emberrel ismeretlen irányba eltávozott s azóta nyoma veszett. Az újságárú öreg asszony panaszára a hatóságok a nyomozást megindították. — A fiu katonai ruháskában, huszársapkával távozott el.

Gondatlan kocsis. Galambos Sándor ormándlaki lakos a minap bejött a városba. Kocsijával bejárt a „Magyar Király” vendéglőbe, ahonnan lovai kiszabadultak s eszeveszeten rohantak az utcákon fel-alá. Nagy rémület támadt az iskolás gyermekek közt, kik épp akkor igyekeztek az iskolákba. A lovak iramodtak ki Ola felé, a hol nagy hajsza után sikerült őket elfogni s tulajdonosukhoz visszavezetni. Galambos Sándor ellen a rendőrség megindította a kihágási eljárást.

Méhészeti tanfolyam. A gödöllői magy. kir. állami méhészeti gazdaságban a f. év folyamán 8 időszerű méhészeti tanfolyamot tartanak; és pedig május 1—21-ig, május 25-től június 14-ig földmives kisgazdák; június 18—30-ig lelkészek, jul. 1—21-ig, július 24-től aug. 13-ig néptanítók, aug. 18—31-ig nők, végre szept. 3—16-ig és szept. 17—30-ig erdőőrök számára. Az előadások díjtalanok; a résztvevők teljes ellátásban s a mennyiben vagyontalanságukat igazolják s a 7—16 zóna közt fekvő helyről mennek, félárújegy kedvezményben részesülnek. Minden tanfolyamra 20 hallgatót vesznek fel. Egy koronás bélyeggel ellátott kérvények a földmívelési miniszterhez címezve v. felettes hatóságuk v. a községi előjáróságok útján, a tanfolyam kezdete előtt legálább 20 nappal nyújtandók be.

Az osztálysorsjáték játékterve. A m. kir. szab. osztálysorsjáték hivatalos játéktervét, a melyből az világlik ki, hogy összesen száztízezer sorsjegy közt 14.459,000 koronát sorsolnak ki, a nagyközség bizonyára ismeri. Tudhatja ugyan róla azt, hogy a világ valamennyi osztálysorsjáték-terve

közt a legjobb, de mégis csupán csak nagy számot lát benne. Hanem az élet elevenségét vitték a sorsjátékba azok az adatok, a melyeket nemrég egyes főnyeremények nyerőiről megtudunk sikerült s a melyeket akkor közöltünk is. Egész sor ember: iparos, hivatalnok, kereskedő, gazda, önálló és alkalmazott vonult el előttünk, a kik hol egy nyolcad hol egy negyed sorsjeggyel vagyonna tettek szert. Ők az eleven bizonyítékai és hirdetői annak, hogy a m. kir. osztálysorsjáték játékterve megfelel világszerte elterjedt kintünök híreinek.

A zalaegerszegi vörös-kereszt egyesület e hó 5-ikén tartja évi rendes közgyűlését a város háza tanástermében.

Kirándulás. A helybeli iparos ifjak önképző köre ma, vagyis május hó 1-én társas kirándulást rendez a „Becsaliban” levő Bedő-féle vendéglőhöz. Gyülekezési hely az ipartestület épületében levő helyiségben. Kivonulás ideje délután 2 óra. Résztvevőket szívesen lát a vigalmi bizottság.

Időjárás. A múlt héten újra elő kellett szedni a téli ruhát. Északi széllel hideg esőt kaptunk, amely annyira lehűtötte a levegőt, hogy fagytól lehetett tartani. Csütörtökön azonban megfordult a szél s kiderült az ég, de még mindig hűvös az idő. Az eső sok kárt tett a gyümölcsfákban, amelyek teljes virágzásban állottak.

Siketnémák felvétele. A siketnémák sopronvármegyei és sopronvárosi áll. segélyezett intézeténél f. évi szeptember 1-én új osztály nyílik meg, amelybe vallásra, nemzetiségre és nemre való tekintet nélkül oly 7—12 éves gyermekek vétetnek fel, akik a siketségen és az ebből származó némaságon kívül más testi, vagy lelki fogyatkozásban nem szenvednek. Előnyben első sorban azon folyamodók részesülnek, kik gyermekeiknek a városban való elhelyezéséről gondoskodni, illetve az elhelyezéssel járó havi 24 K eltartási díjat megfizetni képesek, — másod sorban pedig azok, akik az eltartási költségekhez legalább fele részben hozzájárulni hajlandók. — A teljesen vagyontalan szülőket felhívjuk, hogy az 1898. évi XXI. t.-c. 8. §-ának b) pontjára való hivatkozással forduljanak segélyért illetékes községükhöz, mert az intézet felügyelő bizottsága kellő alap hiányában csak kevés segélyt nyújthat a folyamodóknak. A tandíj egész évre 20 K, mely összeg fél, vagy negyed évi részletekben is fizethető. Múltányos esetekben a felügyelő bizottság a tandíjat részben vagy egészben elengedi. — A vidéki gyermekek elhelyezéséről az igazgatóság szívesen gondoskodik. A felvételért az intézet felügyelő bizottságához kell folyamodni. A kérvényhez melléklendők: a) keresztlevél, vagy születési bizonyítvány; b) tisztí orvosi vélemény; c) himmlőltási bizonyítvány; d) hatósági kimutatás a családi birtokállapotról; e) esetleg szegénységi bizonyítvány, az egész, vagy félfizetőknél pedig a szülő által kiállított és hatóságilag látamozott nyilatkozat a díjak pontos befizetésének elvállalásáról. — A b) és d) alatti esatolványhoz esakis az intézeti igazgatóság által díjtalanul megküldött nyomtatvány űrlapok használhatók. A kellően felszerelt kérvények legkésőbb június végéig nyújtandók be az intézet igazgatóságánál, a hol bővebb felvilágosítások is nyerhetők. Sopron, 1904. évi április hó 17-én, a felügyelő-bizottság.

Darúvár fürdőből vesszük a következő értesítést. Gyönyörű kies fekvésű *Ásvány és iszapfürdők* fáradhatatlan fürdőbériősége a fürdő emelése érdekében már mult évben sikerrel megkezdett tevékenységét ez évben fokozott mérvben folytatja. Az ujonan épült „*Jánosfürdő*” impozáns épülete, melynek földszintjét a fürdők és minden kényelemmel felszerelt olvasóterem, az emeletet pedig tekintélyes számú új, előkelő díszel berendezett lakhelyiségek foglalják el, ez idényben fog rendeltetésének átadni; ezen palotaszzerű épület fűthető folyosói a *téli gyógykezelés* létesítését teszik lehetővé. Az „*Anna iszap fürdő*” meleg teljes iszapfürdővel, langyos és hideg zuhanyokkal szintén az idén nyitatik meg; az ezenkívül eszközölt különféle új építések és átalakítások mind azt a célt szolgálják, hogy eme föllendülő fürdőknek a hazai fürdők között elsőrangú helyet biztosítsanak.

Dicsőrepre méltó hazafias cselekedet a világhírű Herkulesfürdő igazgatóságának részéről, hogy a szerényebb jövedelemmel bíró községnek 50%-os árkedvezmény nyújtása által lehetővé

teszi, hogy egészségének helyreállítása céljából júliusig és augusztus 26-ika után a fürdő önzóndús pormentes levegőjét élvezhesse, kéndús és konyhasós tartalmu természetes melegforrásaiban pedig ischias, idült esuz, köszvény, csontbetegségek, vérszegénység, női bántalmak stb. ellen gyógyulást találhasson. A kedvezményben részesülnek államhivatalnokok, megyei, városi, községi hivatalnokok, színészek, jegyzők, tanárok, tanítók, tisztviselők, hivatalnokok, turisták stb. Penziórendszer. Bővebb felvilágosítást és prospektust kézséggel küld az igazgatóság.

Bizalmas rendelet. Mint értesülünk, érdekes bizalmas rendeletet adtak ki a közös hadsereg magyarországi tisztjeinek, amelyben a polgárság érzelmei felé való közlekedés mutatkozik. A bizalmas természetű rendelemben az foglaltatik, hogy a tiszteknek nyilvános helyen alkalmazkodniok kell a polgársághoz. Vagyis, ha ezután valamely étteremben felhangzik a Kossuth-nóta, a tiszteknek nem kötelességük a teremből kivonulni. Ebből ugyan nem következik, hogy a Kossuth nótát együtt kell énekelniök a civilekkel, de viszont, ha kedvük tartja, a Szózatot és a Hymnuszt énekelhetik, kivált olyan ünnepélyes alkalmak esetén, a mikor a Hymnuszt vagy a Szózatot a község hazafias tüntetésekként unisono szokta énekelni. Ez a rendelet a magyar szellem térfoglalását jelenti, amelyre régóta szükség van. Most már csak az kívánatos, hogy e bizalmas rendelet — ha ugyan tényleg megjelent — meg hozza gyümölesét, amely nem más, mint a polgárság és katonaság közötti békés egyetértés.

Aranyarkelet pótlék május hóra. A vámilletékeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál szedendő árkeletpótlékot f. évi május hóra a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok es. kir. pénzügyminiszteriumával egyetértéssel 19 $\frac{1}{2}$ %-ban állapították meg.

Vetőmagvak ára Mauthner Ödön budapesti magkereskedő értesítése szerint Budapesten nyers áruért 50 kilogramonként: *vörös here* 58—50 K, *lucerna* 55—60 K, *muharmag* 7—7 $\frac{1}{2}$ K, *baltacim* 12 $\frac{1}{2}$ —13 $\frac{1}{2}$ K, *répamag* impregnált 36—44 K, nem impregnált 25—35 K.

Állategészségügy. A földmívelésügyi miniszteriumhoz beérkezett hivatalos adatok szerint vármegyénk területén április hó 24-én 2 községben ragadós száj és körömfájás, 8 községben ivarszervi hólyagos kiütés, 4 községben rühkór, 1 községben sertésorbáné és 28 községben sertésvész volt.

A gyakorlati gazdatisztek országos kongresszusa — végrehajtó bizottsága által — felirat alakjában nyújtotta be Tallián Béla földmívelésügyi miniszternek a husvétmásodnap kongresszus ama határozatait, melyek a földmívelésügyi tároa keretébe tartoznak. Ebben a feliratban, melyet Zichy Jenő gróf védő, Batthyány Tivadar gróf díszelnök, Szluha István orsz. képvis. mint elnök, Holló Lajos orsz. képvis. mint alelnök és Merza Márton mint bizottsági elnök irtak alá, magyar állampolgárjogi, szokásjogi, társadalmi és magyar nemzetiségi szempontokból igen fontos és igaz meggyőző érvek alapján kéri a kongresszus az elsietve készült 1900. évi 27. t.-cz. revízióját, továbbá a nagy gyakorlati eredményekkel (kétségtelen gazdasági jövedelmek elérésével) bevált diplomátlan gazdatisztek utólagos megvizsgáztatásának, mint felesleges és jogtalan intézkedésnek mellőzését.

Megemlítjük, hogy a kongresszus céljai az elfogulatlan földbirtokos és bérlő községben is mindinkább támogatásra találnak, így a többek közt Eszterházy Ferenc, tatai gróf is a legmelegebb hangú táviratban értesítette a kongresszust rokonérzéséről, Somsich Tihamér gróf, somogy megyei nagybirtokos pedig személyesen is megjelent a kongresszuson. A kongresszus határozata és megbízása folytán különben a nemokleveles Gazdatisztek Országos Egyesülete (Budapest, VII. Baross-tér 14.) fel is kéri Magyarország földbirtokosait és bérlőit, hogy emberbaráti szempontból különösen az egyesületi tagoknak teljesen díjtalanul történő állásbajuttatását segítsék elő, mert ekkép maguknak is, de az egyesületi tagoknak is ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetéből nagy előnyöket biztosítanak.

Egy jó házból való fiu fizetéssel tanoncul felvétetik Unger Antal könyvnyomdájában Zalaegerszegen.

Kakas Márton. A hétnek minden nevezetes eseménye keserűen vidám illusztrációra talált a «Kakas Márton» legújabb számában. Linek Lajos és Éder Gyula a vasutasok sztrájkjáról rajzoltak pompás képeket, Bér Dezső a huszárjátó mészárosokat sújtja erős szatírával, Jeney Jenő pedig megmagyarázza a cárnak azt a nagyszerű ajándékát, hogy az egész magánvagyonát kölcsön adja a háború költségére. A kisebb képek is fölöt- tébb mulatságosak, valamint az irodalmi rész apróságai is.

Nyári vasuti menetrendünk május 1-től: *Zalaegerszegre* érkezik a) *Bobárol* 8 ó. 39 p. reggel, 5 ó. 45 p. délután, 9 ó. 47 p. este; b) *Csáktornyáról* 9 ó. 15 p. reggel, 8 ó. 24 p. este; *Zalaegerszegről* indul a) *Bobára* 5 ó. 54 p. reggel, 9 ó. 29 p. délelőtt, 4 ó. 12 p. délután; b) *Csáktornyára* 4 ó. 59 p. reggel, 5 ó. 50 p. délután. **Helyi közlekedés Zalaegerszeg és Szentiván között.** *Zalaegerszegről* indul *Szentivánra* 6 ó. 10 p. reggel, 11 ó. 54 p. délelőtt, 2 ó. 33 p. délután, 5 ó. 09 p. délután, 9 ó. 00 p. este. *Zalaegerszegre* érkezik *Szentivánról* 7 ó. 57 p. reggel, 2 ó. 01 p. délután, 4 ó. 48 p. délután, 7 ó. 52 p. este.

Az ügyvédi kamara ügyei.

A zalaegerszegi ügyvédi kamara 1904. évi rendes közgyűléséből a kamara évi működéséről szóló fölterjesztésben többek között kérte az igazságügyi minisztert, hogy:

1. a bíróságok valódi szegénység esetén is csak oly ügyekben engedélyezzenek pártfogó ügyvéd által való képviselést, amely ügyekben a törvény az ügyvédi képviselést megrendeli s amikor a bíróság az ügyfelet ügyvéd vallásra utasítja, de oly ügyekben ne, amikor a fél maga is eljárhat a bíróság előtt; mert a statisztikai adatok igazolják, hogy az utolsó évtized alatt száz százalékkal emelkedett a pártfogó ügyvéd kirendelés annak dacára, hogy a polgári perek száma nevezetesen apadt, a vagyonos peres felek pedig nagy részben maguk, ügyvédi képviselést nélkül látják el peres dolgukat ott, ahol az ügyvédi képviselést nem kötelező.

2. Díjaztassék az ügyvéd a bűnügyi védelemért, amikor erre kirendelve van; mert az ily védelem esete oly számos, hogy arra is tekintettel, miszerint az a védő ügyvédnek nagyon sok idejét veszi igénybe, igen nagy anyagi hátránya nélkül nem képes az ügyvédi kar e súlyos terhet továbbra is viselni és mert egyetlen szakkar sem tesz annyi ingyenes szolgálatot a köznek, mint az ügyvédi kar.

3. A zugirászat elfojtása céljából intézkedjék a kormány, hogy a községi és körjegyzők fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslatból ennek 12. §. kihagyassék s a községi és körjegyzők eltiltassanak attól, miszerint a magánjog terébe vágó magán munkálatokat, bíróságokhoz és hatóságokhoz magán felek részére beadványokat magán díjazásért készíthessenek; mert a községi és körjegyzők ugy a vármegyékhez, valamint a kormányhoz intézett fölterjesztéseikben ugy is arról panaszkodnak folytonosan, hogy a mindinkább szaporodó hivatali teendőiket idő hiányában ellátni nem képesek s mert csekély fizetésük mellett kénytelenek a magán munkálatokra, magán díjazásért idejüknek nagy részét fordítani s így a megélhetés és hivatali teendők kérdése összeütközésben van, ami visszaélésekre vezet s mert a magándíjazásért való munkálkodhatóság alkalmas arra, hogy a jegyző nagyon sok esetben a hivatali kötelességével jöjjön összeütközésbe és

4. hasson oda az igazságügyi miniszter, miszerint ne adassék iparendeléssel jog arra, hogy valaki a felek részéről hatóságoknál és bíróságoknál díjazásért közbenjárhasson, mert ez a törvényileg tiltott zugirászat bőven termő talaja.

A kamarák értekezletén a zalaegerszegi ügyvédi kamarát Hajik István elnök, Hertelendy Béla alelnök, továbbá Isoó Ferenc, dr. Keresztury József és Sebestyén Lajos képviselték.

Hajik István elnök az értekezletről jelentést terjesztett be a kamarához, amelynek főbb pontjai a következők:

Az értekezlet letárgyalta az orsz. ügyvédi és nyugdíjintézet felállítására vonatkozó törvényjavaslat tervezetét s azt — némi lényegtelen módosításokkal — elfogadta.

Az értekezlet a jegyzők magán munkálkodá-

sára vonatkozólag memorandumot dolgozott ki, amelyben annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a jegyzők magánmunkálkodásának megengedése a zugirászatot tiltó törvénnyel ellenkezik; a zugirászatot törvényessé teszi, tehát terjeszti. Elismeri ugyan az ügyvédség, hogy a jegyző némely közigazgatási dologban a mai rendszer mellett magán munkálatot végezhet, de ez a kör nem terjedhet ki a magánjogokat rendező jogügyleti okiratok készítésére, sem bíróságok avagy hatóságokhoz szóló beadványok szerkesztésére és pedig annál kevésbbé, mert az ilyen munkák szakszerű ellátásban nem részesülnek, de ezekkel számtalanszor ellentétbe kerül a jegyző hivatalos feladatának teljesítésével.

Az értekezlet által kidolgozott memorandumot küldötség adta át a miniszterelnöknek s az igazságügyminiszternek. A miniszterelnök kijelentette, hogy azért vette fel a községi és körjegyzők fizetésének rendezésére vonatkozó törvényjavaslatba azt, hogy a jegyzők által végzett magánmunkálatokra vonatkozó eddigi intézkedések érintetlenül maradjanak, mert személyesen meggyőződött arról, hogy a népnek szüksége van arra, hogy közelben találjon olyan közeget, akinek segítségével jogviszonyait rendezhesse. Az egyszerűsítési törvényben foglalt meghatalmazásnál fogva azonban rendeletileg közvonalazni fogja, hogy a községi és körjegyzők minő magán munkálatokat végezhetnek.

Piaci áraink a legutolsó hetvérságon 50 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		7.30	7.50
rozs		5.50	5.70
árpa		5.80	6.—
zab		5.30	5.60
fehérbab		—	—
lóher		50.—	52.—
bükköny		5.10	5.20
burgonya		—	—
tengeri		5.80	6.20
tarkabab		—	—

Menyasszony selyem 60 krajeártól 11 forint 35 krajeárig meterenként mindentféle színben. Bérmentve és már elvámolva, házhoz szállítva. Gazdag mintagyűjtemény postafordultával. **Henneberg selyemgyára Zürichben.**

Nyilt-tér.)*

Biztos, csodálatos eredmények.

Wilhelm Ferenc gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító urnak Neunkirchenben. Alsó-Ausztria.

London.

Évek óta használom az ön Wilhelm-féle antiarthritikus antirheumatikus vértisztító theáját, amely egyedül szabadított meg heves rheumától.

Tisztelettel Dorn C. F.

London 45. Museum Street, British Museum mellett.

Wilhelm Ferenc gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító urnak Neunkirchen. Alsó-Ausztria.

Oroszmező.

Nem mulaszthatom el hálás köszönetet kifejezni Nagyságodnak a nekem küldött Wilhelm-féle antiarthritikus antirheumatikus vértisztító theáért, amennyiben lábaimat két év óta erős rheuma gyötörtte és ön vértisztító theája attól teljesen megszabadított, amit én úgy, mint eddig, ezután is a közönségnek tudomására fogok hozni.

Tisztelője

Ruhstörer Henrik, adószedő.

NESTLÉ FÉLE Legtökeletesebb tápszer csecsemők részére.

Kísérleti célokra fél dobozok á 1 Korona. A tisztelt szülésznek probadobozok és rőpiratok ingyen rendelkezésre állnak a **NERUDA NÁNDORNAL** féle főraktárban **BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos utca 7 sz.**

Minden családnak

saját jól felfogott érdekében csakis a

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

szabadna pótlékul használni a mindennapi kávéitalhoz.

04.1/b

Felelős szerkesztő: **dr. Csák Károly.**

Társzerkesztő és kiadó: **Udvardy Ignác.**

TARCSA gyógyfürdő

Vasvármegyében.

Glaubersó tartalmu szénsavdús vasforrások.

A leujabb módszerek szerint berendezett pezsgő- és ásványvíz, valamint vasláp-fürdők. Kellemes hűvös églaj; a kényelem minden igényeinek megfelelő olcsó lakások; villamvilágítás, 4 jó vendéglő, gyógyszerár, naponta 2-szer zene; szép kirándulások. A női szervek bántalmái, sápkór, vérszegénység, továbbá a légzési és emésztési szervek bajai ellen kiváló orvosi tekintélyek ajánlják.

Évad május 22-től szeptember végéig.

Az évad kezdetétől június 15-ig és augusztus 15-től szeptember végéig tetemesen olcsóbb árak. Felvilágosítással szolgál és kívánatra prospektust küld a fürdőigazgatóság. Állandó fürdőorvos Dr. Barta Kornél v. tanársegéd. **Tarcsai Károly-forrás** különösen mint óvszer járvány esetén kitűnő ivóvízül ajánlható. Megrendelések Tarcsafürdő igazgatóságához intézendők és Budapesten Edesky L. cs. és kir. udvari szállítóhoz (V. Erzsébet-tér 8.) Vidéki városokban és nagyobb helyeken minden ásványvíz kereskedésben és jobb fűszerüzletben kapható. Vasúti állomás, posta és távirat helyben. **Budapestről és Győről** naponta Tarcsafürdő felirátu közvetlen I. II-od osztályu kocsik közlekednek oda-vissza.

Díszfenyőket

parkok számára, 50 legfinomabb fajban ajánl:

Faragó Béla csász. és kir. udv. szállító

Erdei csemetekert- és díszfenyő-telepe

ZALAEGERSZEGEN.

Május közepéig a legjobb ültetési idő.

Árjegyzék kívánatra.

1 vagy 2 hold szántó-föld Zalaegerszeg vagy közel fekvő falvak határában

azonnali

használatra bérbe keresettek.

Cím a kiadóhivatalban megtudható.

Tervezet

a Pécsi Lovasverseny-Egylet által Pécsen, 1904. évi május 7. és 8-án rendezendő díjlovaglás, díjugratás, lovasverseny és ügétő versenyekre.

A versenyek délután 2 órakor.

Első nap (május 7-én.)

I. Díjlovaglás. Tolna-, Somogy-, Zala-, Baranyavármegye és Pécs szab. kir. város urlovasai, illetve a haderőnek ezen törvényhatóságok területén állomásozó vagy a 3-ik honvéd lovasdandárhoz tartozó tisztjei számára.

Beiratási díj 10 K. Tiszteletdíj az 1-ső és 2-iknek, esetleg a 3-ik és 4-iknek.

II. Díjugratás. Tolna-, Somogy-, Zala-, Baranyavármegye és Pécs szab. kir. város urlovasai, illetve a haderőnek ezen törvényhatóságok területén állomásozó, vagy a 3. honvéd lovasdandárhoz tartozó tisztjei és hadapródjai számára; bármilyen korú és származású lovakon, az előző években Pécsen, valamint Budapest és Bécsben ilyenmű versenyben 1-ső vagy 2-ik díjat nyert lovak kizárásával.

Beiratási díj 10 K. Tiszteletdíj az 1-ső és 2-iknek, esetleg a 3. és 4-iknek.

III. Vadászverseny. A m. kir. 3 honvéd lovasdandárbeli huszárok számára. Távfolság 4000 m. Indulhat századonként 2 huszár; lovagolandó a master mögött 50 lépésre. Tiszteletdíj a négy elsőnek.

IV. Díjlovaglás. Tolna-, Somogy-, Zala-, Baranyavármegye és Pécs szab. kir. város urlovasai, illetve a haderőnek ezen törvényhatóságok területén állomásozó, vagy a 3. honvéd lovasdandárhoz tartozó tisztjei részére bármilyen korú- és származású lovakon, az előző években Pécsen rendezett ezen versenyben díjazott lovak kizárásával.

Beiratási díj 10 K. Tiszteletdíj az 1-ső és 2-iknek.

V. Akadályverseny. A m. kir. 3. honvéd lovasdandár altisztjei számára. Távfolság 4000 m. Indulhat minden századból két altiszt. Tiszteletdíj az 1. 2. és 3-iknek.

VI. Jeu de barre. Tolna-, Somogy-, Zala-, Baranyavármegye és Pécs szab. kir. város urlovasai, illetve a haderőnek ezen törvényhatóságok területén állomásozó, vagy a 3. honvéd lovasdandárhoz tartozó tisztjei és hadapródjai részére bármilyen korú és származású lovakon.

A „Jeu de barre“ rendszeren 3 lovas által, a láthatóan jelzett kis lovardanegyességben lovagoltatják. Beiratási díj 10 K. Tiszteletdíj az 1-ső 2-iknek.

VII. Mezei gazdák versenye. Tolna-, Somogy-, Zala-, Baranyamegyei kiscsajdák saját tenyésztésű lovai részére. Síkverseny. Távfolság 2000 m. Elsődíj 100 K, II-ik 60 K, III. 40 K.

Második nap (május 8.)

I. Amerikai és orosz kettős fogatok ügétő versenye. Résztvehetnek Tolna-, Somogy-, Zala-, Baranyavármegye és Pécs szab. kir. városbeli urak tulajdonát képező kettős fogatok, urkoosikok által hajtva, tetszés szerinti négy kerekű kocsikon. Távfolság 10 kilométer az országúton. Beiratásdíj 20 K. Tiszteletdíj az 1. és 2-iknek.

II. Urlovasok akadályversenye 500 K, adja az Urlovasok Szövetkezete. Ebből 250 K a győztesnek, 150 K a 2-ik, 100 K a 3-iknek és tiszteletdíj a három első lónak. Tolna-, Somogy-, Zala-, Baranyavármegye és Pécs szab. kir. város urlovasai, illetőleg a haderőnek ezen törvényhatóságok területén állomásozó tisztjei és hadapródjainak 3 éves és id. lovai számára. Távfolság 3600 m. Beiratásdíj 10 K.

III. Kettős fogatok ügétő versenye. Résztvehetnek: Tolna-, Somogy-, Zala-, Baranyavármegye és Pécs szab. kir. városbeli urak tulajdonát képező és urkoosikok által hajtott fogatok — amerikai és orosz ügétők és azok ivadékaiknak kizárásával. Négy kerekű hajtókocsikkal. Távfolság 3620 kilométer. Beiratási díj 20 K. Bónatpénz 20 K. Tiszteletdíj az 1. és 2-iknek.

IV. Pécsi nagy akadályverseny. 500 K, adja az „Urlovasok Szövetkezete“. Ebből 250 K a nyertesnek, 150 K a 2-iknek, 100 K a 3-iknek és tiszteletdíj a három első lónak.

Tolna-, Somogy-, Zala- Baranyamegyei urlovasok, illetve a haderőnek ezen törvényhatóságok területén állomásozó vagy a 3. honvéd lovasdandárhoz tartozó tisztjei és hadapródjai saját 4 éves és id. lovai számára. Távfolság 5000 m. Beiratási díj 10 K.

V. Négyes fogatok ügétő versenye. Résztvehetnek: Tolna-, Somogy-, Zala- Baranyamegye és Pécs szab. kir. városbeli urak tulajdonát képező és urkoosikok által hajtott fogatok — amerikai és orosz ügétők és azok ivadékaik kizárásával. — Négykerekű hajtókocsikkal. Távfolság 2 K 25 kilométer országúton. Beiratási díj 20 K. Bónatpénz 20 K. Tiszteletdíj az 1. és 2-iknek.

VI. Nyílt-síkverseny. 1000 K, adja az „Urlovasok Szövetkezete“. Ebből 600 K a győztesnek, 300 K a 2-ik, 100 K a 3-iknek és tiszteletdíj a három első lónak.

Futhat minden 3 éves és id. ló, mely 1903. és 1904-ben 700 K értékűnél nagyobb díjat nem nyert. Távfolság 1.600 K. Beiratási díj 10 korona

Általános határozmányok.

1. Minden versenyben csak egyleti tagok lovai nevezhetők és csak egyleti tagok lovagolhatnak. Minden versenyben a díj annak ítéltetik oda, aki a lovat nevezte. Ha a lovas nem egyuttal a ló tulajdonosa is, a díj birtoka köztük kölcsönös megegyezés dolga. Minden lovas a díjlovaglásban csak az erre maga által idomított lóval pályázhat, sőt az előlovaglásban való helyettesítés is csak a bírálóbizottság előzetes tudomásvétele mellett engedélyezhető. — A díjlovaglásban résztvevő lovaknak 1904. évi január hó, a díjugratáson résztvevőknek február hó, és a „Jeu de barre“-ban résztvevőknek március hó 1-je óta a lovas tulajdonában kell lennie.

2. Kocsiversenyeknél a fogat nevezendő; a lovak leírása 24 órával a verseny előtt jelentendő be.

3. Minden nevezés csak a beiratási díj be- küldése mellett érvényes.

A nevezésnél nemcsak az illető verseny tervezetbeli száma, hanem a verseny neve is jelzendő.

4. Nevezendő: a lótulajdonos, — a lovas, — a ló, és pedig: kor, nem, szín és lehetőleg származása szerint. — Versenyszínek bejelentése kötelező. — Minden szükséges tájékoztatást az egylet titkára készséggel nyújt.

A résztvevőkkel a nevezések beérkezése után azonnal közöltetni fognak az elhelyezésre, lótipra stb.-re nézve megteendő előintézkedések.

Mindenféle

tégla

ugy mint: faltégla, lyukas és tömör sajtoltt faltégla, igen alkalmas nyers építkezésekhez, továbbá hódfarku és hornyolt tetőcserep, valamint orr-, kövezet-, kútszatorna-, párkány- és jászoltégla, úgy alagsó is a legjobb minőségben bármely állomásra szállítva kapható az alatt nevezett téglagárban.

Árjegyzékkel és mintával szívesen szolgál

Uradalmi Göztéglagár
Sárvár.

Idény: május—október.

(Téli kúrák október—április hónapokban.)

Ásvány- és Daruvár iszapfürdő

(SLAVONIÁBAN)

A cs. kir. szab. déli vasút állomása. — Közvetlen összeköttetés Budapest- és Béccsel.

Vastartalmu forrás- és iszapfürdők.

Hőfok 34°—50° C. Márvány-, porcellán-, tükör-, iszap- és lápfürdők. Sikeres gyógyhatással bír az összes női bajknál, vérszegénység, közhvény és csúszos bántalmaknál. Kényelmesen berendezett fangó-osztály, begöngyölések a kitünő gyógyhatású daruvári ásványiszappal, mellyel különösen idült csúszos és közhvényes bántalmaknál, valamint idült női bajknál (exsudátoknál) fényes eredmény érhető el. Az ujonnan épült és kényelmesen berendezett lakosztályok, ugyszintén az ugyancsak most épült olvasóterem, a „János“-fürdővel és a fangó-osztállyal zárt fűthető folyosó által vannak összekötve. Már a római idők óta híres, jóhatású fürdő, a slavoniai középhegység gyönyörű völgyében fekszik, erdős magaslatoktól övezve. A fürdők és lakosztályok egy remek árnyékos sétány közepén fekszenek. Acetylén világítás, zenekar, lawn-tennis, tekepálya, tánemulatságok, kölcsönkönyvtár. Gyönyörű kirándulások a történelmi nevezetes és tájképileg pompás környékbe. Főlséges séták, melyek leginkább nyugalmat és üdülést kereső városiaknak alkalmasak. Étkezés a fürdőszállodában havonta: I. osztály 80 korona, II. osztály 60 korona. Előzékeny kiszolgálás. Katonatisztek, állami és vasuti tisztviselők kedvezményben részesülnek. Az elő- és utóidényben tetemes árengedmények. Fürdőorvos dr. Fischer Simon, azonkívül a városban még két orvos működik. — Prospektussal és fölvilágosítással szolgál a

Daruvári fürdőbörlet igazgatósága.

MEGHÍVÓ.

A „Közigazgatási segéd- és kezelő tisztviselők országos segítő egylete mint szövetkezet“ második évi rendes

közülést

Zalaegerszegen, a vármegyeház termében 1904. évi május hó 1-én d. u. 2 órakor tartja, melyre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívja az igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az évi mérleg, mely a közgyűlést megelőzőleg a szövetkezet helyiségében 8 napon át közzemlére ki van téve és a zárszámadás beterjesztése.

2. Igazgatóság és felügyelő bizottság jelentései az üzleti év eredményéről, és mérlegről, ezek alapján a felmentvények megadása.

3. Igazgatóság és felügyelő bizottság kiegészítése.

4. A szövetkezet által esetleg felvehető kölcsönök, elfogadható betétek maximumának meghatározása.

5. Esetleges indítványok.

Ha a határozatképességre szükséges számú tag meg nem jelenik, akkor az alapsz. 50. §-a értelmében a közgyűlés, tekintet nélkül a tagok számára, május 8-án d. u. 2 órakor fog megtartatni.

„Király forrás“

Kostrenitz ROHITSCH mellett

dús szénsav tartalma által kitűnő

Üdítő ital

savankás új borral vegyítve.

Gyógyvíz

kiváló hatással bír: gyomorkatarrus és bélhurut, májhajoknál és sápkórban, vérszegénység és többféle betegségnek.

Ásványvíz kivitel

Kostrenitz, posta Podplat Rohitsch mellett (Steierország).

Főelárusító raktár:

Kosztelitz Miksa

fűszer kereskedő és sörraktárosnál

Zalaegerszegen, az „ARANY BÁRÁNY“ átellenében.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Ára 1¹/₂ literes üvegekben 14 fillér.

5 KORONAÉRT

küldök 4¹/₂ kiló (kb. 50 db) kevésbé megsérült finom enyhe

pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése, vagy utánvétellel küldi:

SCHEFFER D. SÁNDOR

BUDAPEST, VIII. ker., Bezerédy-utca 3. szám.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés:

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR”

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, V., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

Kapható Zalaegerszegen: **Kaszter Sándor, Dr. Klein Lajos, Sümegen: E. Dervarics István, Zalaszentgróton: Botfy Péter** gyógyszerárakban.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázolószer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle fehér »Glasur« fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20 kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Ján Ferenc cégnél Zalaegerszegen.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (**XIV. sorsjáték**) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főarúsítóknak árusítás végett kiadattak. — A **Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Tizennegyedik sorsjáték.

110.000 sorsjegy, 55.000 nyeremény

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1904. május 17. és 18.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1904. június 15. és 16.		Harmadik osztály Betét 32 korona Huzás: 1904. július 12., 13. és 14.		Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás: 1904. szeptember 27-től október 24-ig	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona 1,000.000 (Egy millió)	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1 Jutal. kor.	60000
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000	1 nyer:	40000
1 á	10000	1 á	10000	1 á	20000	1 á	20000
1 á	5000	1 á	5000	1 á	15000	1 á	10000
3 á 2000	6000	3 á 3000	9000	3 á 10000	30000	1 á	8000
5 á 1000	5000	5 á 2000	10000	5 á 5000	25000	1 á	6000
8 á 500	4000	8 á 1000	8000	8 á 2000	16000	1 á	5000
30 á 300	9000	20 á 500	10000	10 á 1000	10000	1 á	4000
100 á 100	10000	110 á 300	33000	120 á 500	60000	2 á	3000
1350 á 40	134000	4350 á 80	348000	4850 á 130	630500	2 á	2500
3500 nyer.	Korona 263000	4500 nyer.	Korona 528000	5000 nyer.	Korona 916500	4 á	2000
Negyedik osztály Betét 40 korona Huzás: 1904. augusztus 9., 10. és 11.		Ötödik osztály. Betét 32 korona Huzás: 1904. szeptember 6. és 7.				5 á	15000
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona			25 á	10000
1 á	90000	1 á	100000			30 á	5000
1 á	30000	1 á	30000			405 á	2000
1 á	20000	1 á	20000			760 á	1000
1 á	15000	1 á	15000			1140 á	500
3 á	10000	3 á	10000			30600 á	200
5 á	5000	5 á	5000			33000 nyer. és jutalom.	korona 10,555.000
8 á	2000	8 á	2000				
10 á	1000	10 á	1000				
120 á	500	120 á	500				
4850 á	170	3850 á	200				
5000 nyeremény	Korona 1,120.500	4000 nyeremény	Korona 1,076.000				

Az I. osztály huzása **1904. május hó 17. és 18-án** tartatik meg. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől.) — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1904. évi április hó 24-én.

Magy. kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Tolnay. Hazay.

Bérbeadó lakások.

Az Uri-utca 6. sz. ház, mely áll 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, pince, padlás, konyhakert és nagy udvarból, — ugyszintén a Wlassics-utcai 8. sz. házban egy szoba és konyhából álló lakás kiadó.

Bővebb felvilágosítást nyújt

KUMMER GYULA
kávész, Zalaegerszegen.

Ezen cognacnak minden vevője fel van jogosítva arra, hogy azt eredeti csomagolásban az alább nevezett intézetben díjmentesen felülvizsgáltsa.

Ajánlva első rendű orvosi tekintélyektől.
Camis és Stock első trieszti cognac-pároló intézete Barcolában (Trieszt közelében)

ajánlja belföldi

Gyógy-cognacját,

mely francia módszer szerint, az általános osztrák gyógyszerész egyesület vizsgáló intézetének ellenőrzése mellett (Bécs) készül.

Egy üveg ára 5 korona, fél üvegé 2 korona 60 fillér.
Kapható gyógyszertárakban és minden elsőrangú üzletben.

Vezérképviselő:

Sattler József, Nagykanizsán.

A cs. és kir. osztrák belügyminiszteriumtól jóváhagyott élelmezési és élvezeti cikkek vizsgáló intézetének (Wien, IX. Spitalgasse 31.) vegyi ellenőrzése alatt.

DUPLA VILLANYDELEJES

KERESZT
vagy
CSILLAG.

D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyít és felüldít jótállás mellett: **köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia (eskór) idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migrén, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségnél.** Azon beteg, aki 88503. sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmi sem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérteni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona,
idült betegségeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona,
könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

SCHOFFER D. SÁNDOR
Budapest, VIII. Bezeredy-utca 3. szám.

VIZGYÓGYINTÉZET

és Szanatorium

KÖSZEGEN, (Vasmege) vasutállomás. Egész éven át nyitva, betegek és üdülők számára. Gyönyörű fenyves, park és sétahelyek. Legszébb gyógyeredmények. Igen olcsó ár. **Prospektus bérmentve.** Tulajdonos és igazgató orvos **dr. Dreiszker József.**

FERNOLENDT

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ.

cipő fénymáz, a világ legjobb fénymáza és **Glanzcrème** világos cipők számára legszébb fényt adnak és megtartják a színt **állandóan.** Sárga vagy barna bőrből készült foltos cipők **Lyosin** alkalmazásával egész új szintet kapnak.

Alapított 1812.-ben. **Gyárraktár Budapesten, V. Lipót-körut 24.** A levelek Bécsbe III/i. intézendők. A mosáshoz **Brunnen-szappan** veendő.

Kiváló szerencse Törökknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főáruadánknak a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona nyereségénél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi időben is

a legnagyobb nyereséget és pedig:

a 600.000 koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,

a 100.000 koronás főnyereséget a 74366. sz. sj.-re	a 80.000 koronás főnyereséget a 83061. sz. sj.-re
a 100.000 > > 52528. > >	a 70.000 > > 81161. > >
a 100.000 > > 94789. > >	a 70.000 > > 5498. > >
a 90.000 > > 109780. > >	a 60.000 > > 51613. > >
a 90.000 > > 83610. > >	a 60.000 > > 76347. > >
a 90.000 > > 92787. > >	a 50.000 > > 4036. > >

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereséget.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 14. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyereség jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyereség a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyereség **400.000**, 1 a **200.000**, 2 a **100.000**, 1 a **90.000**, 2 a **80.000**, 1 a **70.000**, 2 a **60.000**, 1 a **50.000**, 1 a **40.000**, 5 a **30.000**, 3 a **25.000**, 8 a **20.000**, 8 a **15.000**, 36 a **10.000** korona és még sok egyéb; összesen **55.000** nyereség és jutalom **14.459.000** korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

¹/₈ eredeti sorsjegy frt — .75 vagy K 1.50; ¹/₄ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy K 3. —
¹/₂ „ „ „ 3. — „ „ 6. —; ¹/₁ „ „ „ 6. — „ 12. —

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi május hó 17-ig

bizalommal hozzánk beküldeni; mivel a húzás már május 17. és 18-án lesz.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruadánk osztálysorsjáték üzletei:

Központ: **Teréz-körut 46/a.** I. fiók: **Váci-körut 4/a.**
II. fiók: **Muzeum-körut 11/a.** III. fiók: **Erzsébet-körut 54/a.**

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben {utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegekből)} A nem tetsző törörendő.

Pontos cím:

Drezdai Motorgyár R.-T.

(ezelőtt Hille) főkelepe és műhelye:

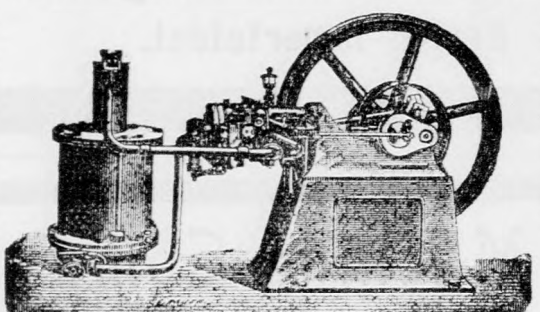
Gellért Ignác és társa

Budapest, VI. Teréz-körút 41.

(Telefon 12-91.)

Ajánljuk az elismert legjobb, legtökéletesebb, leg-tartósabb gyártású **drezdai benzín-moto-
rokat, lokomobilokat és széngáz-
fejlesztős (generatoros) motorokat.**

Leggyorsabb közlelés!
64 kiténtetés.

Legelőször is izem!
8 állami érem!

8000 gép a legteljesebb megelé-
gedésre szállítva.

Malomüzemre, darálásra, takarmánykam-
rákba, tejgazdaságoknak, favágáshoz, víz-
emelésre, csépléshez és minden más gaz-
dasági és ipari munkához a legjobb üzemerő.

A drezdai motorok minden versenyvizsgál-
laton és kiállításon a legelső díjakkal lettek
kiténtetve.

Kedvező fizetési feltételek!

Legmesszebb menő jótállás.

Uj! Budapestben főműhelyt Uj!
rendeztünk be drezdai művezetővel
és szerelőkkel.

Egy amerikai gyorsfőző

és

egy háztartási mérleg **ingyen.**

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tuhalmozott
raktárból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt
mexikói ezüst áruimat és pedig:

6 db mexikói ezüst asztali kést,
6 " " " evővillát,
6 " " " evőkanalat,
12 " " " kávéskanalat,
6 " " " kiváló desszertkést,
6 " " " desszertvillát,
1 " mexikói ezüst levesmerítő
kanalat,
1 " " " tejmerítőt,
2 " " " eleg. szalon asztali gyertya-
tartót.

46 darab összesen 6 forint 50 krajcár.
csak

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképen egy amerikai
gyorsfőzőt és egy szavatosság mellett pontosan működő
12 1/2 kiló borképeségű háztartási mérleget kap teljesen
díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül
is), melynek tartósságáért és kiváló minőségeért 25 évi
jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges megküldése
esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból:

SCHEFFER D. SANDOR

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált házi szer, a mely már több mint
34 év óta megbízható bedörzsöléssel alkalmaztatik
készenyén, szűz és megjelölésnél.
Ántés. Silányabb utazatok miatt bevásárláskor
ővatosak legyünk és csak eredeti üvegeket
dobjozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cég-
jegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k.
árban a legjobb gyógyszerárban kapható.
Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél
Budapestben.
Richter F. Ad. és társa,
csasz. és kir. udvari szolgáltatók.
Rudolstadt.

? Miért ?

nevezik

Gaedicke

bankházát a legnagyobb

Szerencse-gyűjtődének ?

Mert ott a legtöbb főnyereményt fizették ki		
Mert ott	a 602.000	koronás jutalmat
Mert ott	3-szor a 400.000	„ főnyereményt
Mert ott	3-szor a 100.000	„ „
Mert ott	1-szer a 70.000	„ „
Mert ott	4-szer a 60.000	„ „
Mert ott	3-szor a 30.000	„ „
Mert ott	5-ször a 25.000	„ „
Mert ott	10-szer a 20.000	„ „

nyerték és —

mert más gyűjtőde hasonló eredményt felmu-
tatni nem tud.

A ki tehát főnyereményhez akar jutni, siessen a XIV-dik
magyar kir. szab. osztálysorsjáték **május 17. és
18-án** megtartandó húzásához postautalványon vagy
utánvét mellett

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$	sorsjegyeket
12.—	6.—	3.—	1.50	koronáért rendelni

Gaedicke A. bankházánál

Magyarország legnagyobb szerencse-gyűjtődéje

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utca II. sz.

Postatakarékpénztári befizetési lapokkal az összegek postadij-
mentes átutalhatása céljából kívánatra szívesen szolgálók.

Levágandó rendelőlevél.

GAEDICKE A. urnak
BUDAPEST.

Szíveskedjék eimemre I. osztályu Magy. kir. szab. osztálysorsjegyet a
hivatalos tervvel együtt küldeni.

Az ellenérték: korona utánvételezendő
postautalványon küldöm

Pontos cím

Név
Állás
Lakhely
Utolsó posta

A nem kívánt módoszat
törölnöd

Gyár: NYERGES-UJFALU (Esztergom m.)

Sürgőnycim: Eternit Budapest.

Telefon 12-92.

Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria.)

ETERNIT-PALA

AZBESZT-CEMENT-PALA

Hatschek Lajos szab.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS Budapest, VI. Andrásy-ut 33.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsi rakomány. — Kérjen ismertetést.

Kérjen
csak Ön
Selle és Kary-féle

Somatose
oldható háafelhőny
a kis tépnyagát tartal-
mazza (tojásfehérje és
sós) majánim itelen,
könnyen oldható por-
alakban,
a lehető legjobb
erősítő szer
gyenge, a táplálkozásban
viszamaradt egyéneknek,
mellbetegnek, idegbe-
geknek, gyomorbetek-
nek, gyermekgyasoknak,
angol kórban szenvedő
gyermeknek, gyógyulók-
nak stb. stb.,

Vas-Somatose
alakjában különösen
sápkórban
szendőknek orvosi-
lag ajánlva.
Somatose nagy mértékben
emeli az étvágyat.
Kapható minden gyógyszer-
tárban és drogeriában.
Csak eredeti csoma-
golásban valódi.

Festőgyárak ez előtt
Gayer Fr. és társa, Elbarfeld.

EREDIN

Legjobb tisztítószerminden finom lábbelire;
sárga és fekete.Különösen ajánlatos Box-
calfs, Oscaria, Chevreaux-
és Lackcipőhoz.

BÉCS XIII.

McCormick Harvesting Machine Company

(Chicago-i aratógépgyár.)

KNEDHT J. E., igazgató.

Budapest, V. Váci-ut 30.

Katalógusok
ingyen és bérmentve.Felvilágosításokkal
készséggel szolgálunk.Gyártmányok: Kéveköttőgép, „Daisy“ marokrakó aratógép, fűkaszalógép,
szénagyűjtő gereblye és „Manilo“ kéveköttőfonál gyártmányai.
Évi gyártmány 362.000 gép.

Zacherlin

Nagyszerűen hat, mint utólrhetetlen rovarölő. Valódi csak palackokban.

Kapható Zalaegerszegen:Hubinszky Adolfnál,
Kaszter Sándornál,
Gyarmati Vilmosnál,
Ján Ferencnél,
Fangler Mihálynál,
Kosztelitz Miksánál,
Reich Samunál,
Kömlos Miksánál,**Bellatinczon:**

Weisz Bélánál.

Jánosházán:Federer Jenőnél,
Kohn Jakabnál,
Spitzer Sámuel utódánál:
Singer Sándornál.**Letenyén:**Eppinger Ignácánál,
Weisz Henrichnél.**Pacsán:**Schleffer M.-nél,
Pacsá és Vidéki Fogyasz-
tási és Értékesítő szövetke-
zetnél.

Több mint

50 év óta sikerrel használtatik!**Az eszéki
arckenőcs
és eszéki
SZALVATOR-
szappan**eltávolítja a szeplőt,
májfoltot és a bőr
összes tisztátlan-
ságát.

Valódi csakis a

DIENES J. C.

Salvator gyógytárából

Eszéken felsőváros.

1 tégely eszéki arckenőcs . . . 1 K 70 f.
1 db Salvator szappan . . . 1 K -- f.
1 tégely kézi pászta ára . . . 1 K 20 f.
1 lyoni rizspor kis doboz 1 korona, nagy
doboz 2 korona.**Figyelmeztetés.**Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkat-
részekből és megfelelnek tökéletesen a 71012.
sz. b. m. rendeletnek.Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg be-
iktatott védjeggyel el vannak látva és kértetik
a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki ke-
nőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

Főraktár Budapesten:

Török József úr gyógyszerházában
VI. Király-utca 12. sz.